Türkiye ve
Türkiye Kürdistanı
Sol Birliği'nin
aylık yayın organı
•
1 Haziran 1986
Yıl 2, Sayı 14
Fiyatı 1,- DM

SOL BİRLİK

Yaşasın
15-16 Haziran
Yaşasın
işçilerin
birliği

Direnirsek kazanırız Birleşirsek yeneriz

Türk-İş'e bağlı sendikaların İstanbul şubeleri, bağımsız Otomobil-İş Sendikası'nca da desteklenen bir kampanya sonunda Kıdem Tazminatı Fonu Yasa Tasarısı'nın çıkarılmaması için 65 bin imza topladılar. 8 Şubatta kampanyayı başlatan sendika yöneticileri, 65 bin işçinin imzasıyla düzenledikleri dilekçeyi önümüzdeki günlerde meclis başkanına verecekler. Ayrıca kampanyanın 67 ilde de sürdürülmesi için çalışmalar yapıldığı bildirildi. Konuyla ilgili İstanbul'da bir basın toplantısı yapan sendika yöneticileri, son yıllarda işçi haklarını yok eden yasaların ard arda çıkarıldığını belirterek **"bugünkü iktidar bize güven vermiyor"** dediler. Basın toplantısında Türk-İş yönetiminin **"sessiz yürüyüş"** kararını da eleştiren sendikacılar, **"Gerçek miting istiyoruz. İstanbul Saraçhane'de işçinin sesini duyuracak bir miting yapılması için Türk-İş yönetimine başvurduk. Sonucu bekliyoruz."** şeklinde bir açıklamayla mücadeleye kararlı bir tutum içinde olduklarını bildirdiler.

Kıdem Tazminatı Fonu Yasası'nın toplu işçi çıkarmalara en geniş olanaklar sağladığı, iş güvencesini ortadan kaldırdığı çok açıktır. Bunu, büyük sermayenin temsilcilerinden TİSK Genel Sekreteri, **"Biz bu girişimin yanındayız. Kıdem tazminatı işverenler için büyük bir yük oluyor. Böyle toplu işten çıkarmalae da ya da başka durumlarda kıdem tazminatı yükü kalkmış olacak."** şeklinde açıklayarak, patronların işçilerin aksine bugünkü iktidara ne kadar güvendiklerini de belirtiyordu. *Devamı 7. sayfada*

Üniversitelilerin hak arama mücadelesi durdurulamaz

Anti-demokratik üniversite yönetmeliklerini ve üniversite öğrencilerine yapılan çeşitli baskıları protesto etmek amacıyla İzmir'den Ankara'ya yürüyüş yapan 8 öğrenci gözaltına alındı. Bu son olay, Evren-Özal diktatörlüğünün üniversitelerde ve genel olarak tüm ülkede demokratik hak arama mücadelesine karşı kendi yasalarını bile çiğneyerek nasıl saldırdığının son göstergesi oldu.

12 Eylül 1980'den bu yana genel olarak gençliği, özellikle de bu kesimin en bilgili, mücadele gelenekleri en gelişmiş kesimi olan üniversiteli gençliği düşman ilan eden, tüm kötülüklerin nedeni olarak göstermeye çalışan faşizm; üniversiteleri kışlaya çevirdi. İlerici öğretim üyeleri, birçok öğrenci üniversiteden çıkartıldı. Eğitim koşulları iyice ağırlaştırıldı. Yurtlarda kışla disiplini uygulanmaya başlandı. Baskının her çeşidi her araçla uygulanırken, öte yandan da üniversite öğrencilerinin yasalarla tanınmış ve esasen çok kısıtlı olan örgütlenme haklarını kullanmalarının önüne de geçilmeye çalışıldı. *Devamı 7. sayfada*

İşçi sınıfımız grev istemini yükseltiyor

12 Eylül askeri darbesi, Türkiye ve Kürdistan işçi sınıfı üzerine karabasan gibi çöktü. 12 Eylül öncesi sınırlı burjuva demokrasinin öngördüğü demokratik hak ve özgürlükler bir çırpıda yok edilirken, işçi sınıfının sendikal hakları da ortadan kaldırıldı. Böylelikle işçi sınıfı, hükümete ve patronlara karşı eli kolu bağlı duruma sokularak kıskaca alındı.

Faşist diktatörlük DİSK'i kapatmakla devrimci sendikal savaşımı yokedebileceğini sanıyordu. Fakat yanıldı. Bugün DİSK'li işçiler Türk-İş içinde sınıf kardeşleriyle birlikte ve daha güçlü olarak faşist diktatörlüğe karşı direniyor. İzmir mitingi, diktatörlüğü ve sarı uzlaşmacı Türk-İş üst yönetimine rağmen gerçekleştirildi. İşçi sınıfı ve demokrasi savaşımında, de; mokratik hak ve özgürlüklerin elde edilmesinde, ekonomik ve sosyal hakların genişletilmesi için Türk-İş üst yönetimini zorluyor, ona istemediği kararları aldırtıyor.

Toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin başladığı şu günlerde, kamu kesiminde çalışan 700 bin dolayında işçinin toplu sözleşme görüşmelerinde 50'ye yakın işçi sendikasının karşısına oturan Kamu-Sen, Kamu-İş ve Tuh-İş adlı üç işveren sendikası şu ilkeleri uygulayacaklarını açıkladılar. *Devamı 7. sayfada*

Cunta bataklığında mebus pazarı

Evren-Özal diktatörlüğü hızla yıpranıyor. Terör ve yalan üzerine kurulu rejimin gerçek yüzü, her geçen gün daha geniş yığınlarca kavranıyor. Diktatörlük, tüm kurumlarıyla birlikte tepeden tırnağa çürüyor.

"Yazar kasalı mebus market"in açılmasıyla, kokuşma had safhaya ulaştı. Koku öylesine dayanılmaz ki, Yavuz *Devamı 7. sayfada*

Cunta zorlanıyor

Diktatörlüğe karşı muhalefet, günden güne yaygınlaşıyor, güçleniyor. İşçiler, emekçiler, aydınlar, öğrenciler, giderek seslerini yükseltiyor. Yığınları saran derin hoşnutsuzluğu kısmen yansıtan tepkiler, gelecek mücadelenin belirtileridir. Birbiri ardına gelen ortak imzalı dilekçeler, bu mücadelenin ilk basamaklarıdır. Rejim de bunu böyle algılıyor. Açılan davalar, verilen gözdağları bundandır. Demokrasinin asgarisine dahi tahammülü olmayan Evren-Özal diktatörlüğü, emekçilere soluk aldırmak istemiyor. Rejim, en basit demokratik haklardan biri olan dilekçe hakkını bile, halklarımıza çok görüyor. Fakat ne yaparsa yapsın, her dilekçeyi daha fazla sayıda insanın imzalamasını engelleyemiyor. Aydınlar dilekçesini, avukatların, doktorların, öğrencilerin, kadınların ve sanatçıların dilekçeleri izledi. Son olarak Istanbul'da, işçiler 65 bin imza topladılar.

Cunta, emekçilerin, sol güçlerin mücadelesini bastırmak için işbaşına gelmiştir. Cuntanın anayasa ve yasalarla ördüğü rejimin işlevi de budur. Böyle bir rejime demokrasi denemeyeceği açıktır. Ancak rejim, **"demokrasiye geçiş"** aldatmacasıyla bu niteliğini gizlemeye çalışıyor. Diktatörlüğün Avrupalı dostları da bu yalan ortak oluyor. Rejimin gerçek yüzünü açığa çıkarmak, başta sol güçler olmak üzere, bütün demokrasi güçlerinin önünde duran en önemli görevlerden biridir. Bu görevin, sırf lafla yerine getirilemeyeceği artık herkesçe görülmüş olmalıdır. Rejim, yığınların mücadelesiyle somut olarak köşeye sıkıştırılmadıkça, yüzündeki sahte **"demokrasi"** maskesini kullanmaktan geri durmayacaktır.

Yığınlar, 12 Eylül darbesiyle üzerlerine gerilen suskunluk perdesini zorlamaya başlamışlardır. Bugün yaşananlar sadece bir başlangıçtır. Geniş emekçi yığınlar bir kez mücadeleye koyuldu mu, bu muazzam güç karşısında hiçbir yasaklar rejimi, hiçbir diktatörlük uzun süre tutunamaz.

Daha yolun başındayız. Her şey yığınların mücadelesine bağlıdır. Kokuşan diktatörlükten kurtulmanın başka yolu yoktur. Cunta, onca baskı ve teröre rağmen, halk güçlerimizi teslim alamamıştır, alamayacaktır. Bu, halklarımızın, tüm toplumun, bugün yaşanan ağır toplumsal, siyasi, kültürel ve ahlaki çürüme karşısındaki en büyük güvencesidir. Diktatörlük, yarattığı bütün pislikle birlikte, layık olduğu yere gönderilecektir.

SOL BİRLİK

Dünya Sendikalarının Barış Toplantısı

Dünya Sendikalarının Silahlanmanın Sosyal ve Ekonomik Sonuçları Üzerine 2. Konferansı, 12-13 Mayıs tarihlerinde Dublin'de toplandı. Birincisi 1981 yılında Paris'te toplanan konferansta sendikaların, *Devamı 7. sayfada*

F.Almanya Devlet Başkanı'ndan faşist rejime destek

Federal Almanya Devletbaşkanı Dr. Richard von Weizsäcker, Dışişleri Bakanı Hans-Dietrich Genscher ve Federal hükümetin Yabancılar Sorumlusu Lisolette Funcke'nin de içinde yer aldığı bir heyet eşliğinde, 26-30 Mayıs tarihleri arasında Türkiye'yi resmen ziyaret etti.

Weizsäcker generallerin 1980'de iktidara el koymasından sonra Türkiye'yi ziyaret eden ilk Batılı devlet başkanı.

Basına yapılan açıklamada, ziyaretin amacı, **"Türk-Alman ilişkilerin geliştirilmesi, Türkiye'de demokrasinin işlerliği, hür basının önemi ve insan haklarına saygı"** olarak belirtildi. *Devamı 7. sayfada*

Haldun Taner'i anmak, Haldun Taner'i anlamak !

Hasan Hüseyin, Turgut Uyar, Metin Eloğlu, Abdülkabir Bulut, A. Kadir... ve şimdi de **Haldun Taner.** Türk sanatı acımasız bir filizkıran fırtınasına tutulmuş gibi. Salt sanatçı olarak değil, onurlu bir aydın olarak da belleklere kazınmış, ünlerini bilek ve yürek gücüyle kazanmış halklarımızın bu **"yüzakları"** birer birer ayrıldı aramızdan. Birinin acısı daha dinmeden ötekinin **"kara haberi"** geldi.

Sonuncusu **Haldun Taner.** Türk tiyatrosunun, Türk hikayeciliğinin köşetaşlarından biriydi. Dahası Türkçeyi, bu sert, bu sağlam ama köşeli dili köpük gibi uçucu kılan bir üslup ustasıydı **Haldun Taner.** Çoğu gazete köşelerinde yitip giden **"sohbetleri"**, salt tadına doyulmaz yazı hünerleri olarak değil, Türkçenin anlatım olanaklarının nerelere kadar uzanabileceğini kanıtlayan birer **"ders"** değerindeydi. **Taner**'in ardından gazetelerde, dergilerde içtenlikle yazılmış keder dolu yazılar yayınlandı.

Ama Haldun Taner'in bir başka yanının altı -sanırız- yeterince çizilmedi: **İlerici, anti-faşist Haldun Taner'**den pek söz edilmedi.

Hitlerciliğin gemi azıya aldığı, Nazi ideolojisinin Almanya'yı kasıp kavurduğu yıllarda Heidelberg Üniversitesi'nin gencecik öğrencisi Haldun Taner kaz adımları ile geçen SS sürüleri için, yıllar sonra bir oyununda **"Kaz adımlarıyla yürümek için herhalde kaz kafalı olmak gerek"** diye yazacaktı.

Kitaplığında ucu yanmış bir şiir kitabı vardı: **Heinrich Heine'nin Şiirleri.** Yüzünden hiç eksilmeyen o çelebi, ama bir o kadar da muzip gülüşü ile anlatırdı. Anlatırken de adeta övünürdü: **"Nazilerin kitap yakma ayinlerinden ben bunu kurtardım. Ateşin içinden kitabı çekip alırken parmaklarım bir miktar yandı ama üstadım, Heine için bu kadarcık acıya acı mı denir?.."**

Haldun Taner'in niteliklerinin yanısıra, ilkelerine sonuna kadar bağlı, demokrasiye ve bilime inancını hiçbir koşulda yitirmeyen aydın yanını vurgulamadan, onu anmak ve anlamak mümkün değildir. Haldun Taner'i anmak, biraz da onun bu yanını anlamak ve belirtmekle mümkün. Hele böylesi aydınlara ülkemizin ekmek kadar, su kadar muhtaç olduğu bu yakıcı, yıkıcı zorbalık günlerinde...

Zindandaki direniş ve tutuklu ailelerinin mücadelesi sürüyor

Amasya ceza ve tutukevinde, devrimci, yurtsever tutukluların 12 Mayıs'ta başlattıkları açlık grevi devam ediyor. Tutuklular, cezaevindeki baskıları, insanlık dışı uygulamaları, tüm olumsuz koşulları protesto etmek amacıyla açlık grevi kararını aldılar. Açlık grevi, tutuklu ve hükümlülerin tümüne yakınının aktif katılım ve desteğe ile sürdürülüyor.

Bugün hâlâ faşist diktatörlüğün zindanlarında onbin- *Devamı 2. sayfada*

Kürdistan'da toplama kampları, Amerikan üsleri

12 Eylül'de bir diktatörlüğü işbaşına getirenlerin amaçları belliydi: İşçi sınıfı hareketini, Kürt halkının ulusal mücadelesini ve genel olarak demokrasi güçlerini ezmek, tekellere yolu daha da açmak, NATO'nun, en başta da ABD emperyalistlerinin istemlerini yerine getirmek. Cuntanın baştan beri yaptıkları da budur.

Faşist rejimi kurumlaştıran cunta, elbet, günümüz dünya, Türkiye ve Kürdistan koşullarında böyle bir rejimi -dilediği kadar çabalasın- uzun süre yaşatamaz. Cunta, kısa bir sürede kitleleri karşısına aldı, iç ve dış demokrasi güçlerinin baskıları karşısında geriledi. Rejimde şimdiden gedikler açılmıştır ve bu hızla devam edecektir.

Diğer yandan, Evren-Özal çetesinin en sınırlı bir demokratik ortama bile karşı oldukları açık. İşçilerin, gençlerin, aydınların örgütlenme çabalarına karşı polis terörünü canlı tutuyorlar. Öğrenci derneklerine yapılanlar ortada. Bir öğrenci derneğinin kongresini yapabilmesi olay oluyor. Bunun için nice engeli, tehdidi, baskıyı aşmak, adeta olağanüstü işleri becermek gerekiyor. Ancak bunun ardından da, İzmir'de, Ankara'da görüldüğü gibi, öğrenci derneklerine yönelik operasyonlar başlıyor ve bir dizi **"gizli örgüt"** ortaya çıkarılıyor!

Emperyalistler ve faşist rejim, Türkiye Kürdistanı'na yönelik planlarını ise adım adım hayata geçirme çabasına devam ediyorlar.

Kürdistan'ın altı ili hâlâ sıkıyönetim altında. Gerek bu illerde, gerek Kürdistan'ın diğer illerinde halka karşı terör tüm hızıyla sürüyor.

Amaçlanan, yalnızca Kürdistan'daki devrimci ve yurtsever örgütleri dağıtmak, halkı sindirmek değil. Geleceğe yönelik olarak da, yurtsever ve devrimci hareketin yeniden canlanmasının önünü almaya çalışıyorlar. Sınır yörelerinde köyler boşaltılarak bir **"güvenlik kemeri"** oluşturulmak isteniyor. Daha önce Irak'ın yaptığı gibi.

Boşaltma ve sürgün politikası yalnızca sınır yöreleriyle sınırlı değil. Türkiye Kürdistanı'nın iç kesimlerinde de yıkılan, boşaltılan köyler var. Şimdi **"toplu köyler"** adı altında bir toplama kampları projesi uygulamaya konuyor. Buna ilk kez Siirt'in Şırnak ilçesi köylerinde ve Tunceli yöresinde başlandı. Bu uygulamanın diğer yörelere de genişletileceği açıkça dile getiriliyor.

"Toplu köyler" sözde **"terörü önlemek"** ve **"devlet hizmetlerini ucuza mal etmek"** için, **"vatandaşın iyiliği için"** yapılıyor. Gerçekte ise bu, halka karşı yeni bir terör ve sürgün olayıdır. Kürt köylüleri topraklarından, yaylalarından koparılacak, açlığa, işsizliğe, sefalete itilecekler.

Depremlerde bile halkı kendi kaderine bırakan bu soyguncu terörist yönetimin, Kürt köylülerini yarın bu kamplarda konutsuz, susuz, ışıksız bırakacağına kuşku yoktur. Olsa olsa bu köylerin çevresini telörgülerle ve karakollarla donatacaktır. Böylece bir süreden beri uygulamaya koyduğu Kürdistan köylerine giriş çıkışın kontrolünü daha da denetim altına almaya çalışacaktır.

12 Eylül rejiminin Kürdistan'a getirdiklerinden biri de boncuk gibi dört bir yana serpilen NATO ve Amerikan üsleridir.

ABD, İran'dan söktüğü üsleri Kürdistan'a taşıdı. Batman'da, Yüksekova'da ABD **"çevik güçleri"** için havaalanları yapıldı. Diyarbakır'da, Pirinçlik'teki Amerikan üslerine ek olarak, şimdi, Diyarbakır-Siverek karayolu üzerinde, Karacadağ eteklerinde yeni bir havaalanı ve ikmal merkezi kuruluyor. Bu üs için 12 köy ve üç mezra boşaltılıyor. Van havaalanı askeri amaçlarla genişletildi. Bitlis-Muş arasında ABD savaş uçakları için yeni ve büyük bir havaalanının inşasına başlanıyor. Erzurum, Kars yöresinde de benzer üsler kuruluyor.

Görünen o ki, faşist yönetim, bir avuç dolar karşılığında Kürdistan'ı NATO'ya ve ABD'ye satışa çıkarmıştır.

Her havaalanı, her ikmal merkezi ve dinlenme üssü onlarca köyün boşaltılması, halkının sürgün edilmesi demektir. Ama daha kötüsü, böylece ülkemiz sosyalist ülkelere ve komşu halklara karşı bir saldırı rampasına dönüştürülüyor. Bir barut fıçısı oluyor. Bu, bir dünya savaşı veva bölgesel bir savaşta, ülkemizin yangın yerine dönmesi, kül olması demektir.

Emperyalistlerin ve faşist rejimin bu girişimlerine karşı ülkemizin emekçilerine, tüm demokrat ve yurtsever insanlara büyük görevler düşüyor. Evren-Özal kliğinin Kürdistan'daki terör ve sürgün politikasına karşı, NATO ve ABD üslerine ve onların yarattığı ciddi tehlikelere karşı kitleleri uyarmak, mücadele etmek gerekir.

A. REŞİT (TKSP)

KÜRT HALKINA KARŞI İZLENEN İNKAR VE BASKI POLİTİKASI LOZAN ANTLAŞMASINA DA AYKIRIDIR

Türkiye'de burjuva hükümetlerinin yıllar yılı Kürt sorununu gizleme, unutturma çabaları sonuç vermedi, veremezdi. Kürt halkına uygulanan baskı, terör ve assimilasyon politikası kendi karşıtını da yarattı; Kürt halkının mücadelesi yıldan yıla büyüdü, kitleselleşti. Şimdi bu mücadele yurt içinde olduğu gibi, uluslararası düzeyde de gerici yönetimi sıkıştırıyor. Türkiye'nin katıldığı veya taraf olduğu tüm uluslararası toplantı ve kuruluşlarda gündeme geliyor.

Kürt halkına yapılan baskılar bir süreden beri Avrupa Konseyi ile Parlamentosu'nun, AET'nin gündemindedir. 1985 yılında Helsinki'de ve Ottawa'da yapılan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Sözleşmesi'nin toplantılarında, yine BM örgütünün kuruluşunun 40. yıldönümü nedeniyle yapılan Genel Kurul toplantısında Kürt halkının durumu tartışıldı. 1986 yılı Şubat ve Mart aylarında Cenevre'de yapılan BM İnsan Hakları Komisyonu'nun toplantısında ise birçok üye devletin ve non-guvermental örgütün temsilcileri Kürdistan konusunu ve Kürt halkına yapılan baskıları dile getirdiler, Türkiye'ye sert eleştiriler yönelttiler. Sorun, son olarak Bern'de yapılan toplantı ile BM Ekonomik ve Sosyal Konseyi'nin Mayıs ayında Newyork'ta yapılan toplantılarında gündeme geldi.

Ne gariptir ki Türkiye'deki gerici yönetim, bugün de hâlâ bu konuda bir inkar politikası izliyor. BM Ekonomik ve Sosyal Konseyi'nin son toplantısında söz alan TC temsilcisi, "Türkiye'de hiçbir dönemde bir müslüman azınlık olmadığını" ileri sürüyor ve bu arada Kürt halkının varlığını da birkez daha inkar ediyor. Türkiye'nin bu konuda Lozan antlaşmasını da çiğnediği biçimindeki eleştirilere karşı Türk temsilcisi şöyle diyor:

"Bu sorun 1923 Lozan antlaşması ile çözümlenmiştir. Uluslararası topluluk, Türkiye'deki azınlıkların yalnızca gayri-Müslim grupları olduklarını kabul etmiştir. Bizim tarihimizde Müslüman nüfus arasında hiçbir zaman Müslüman azınlıklarımız olmamıştır."

Ne var ki dünya kamuoyunu bu tür kaba yalanlarla aldatmak olanaksızdır. Baskı rejimimin temsilcisi, bu tür sözlerle kendisini ve temsil ettiği devleti gülünç duruma düşürüyor. Bugün, uluslararası kamuoyu, Türkiye'nin devlet sınırları içinde 10 milyonu aşkın, hatta 14 milyona ulaşan bir Kürt nüfusu bulunduğunu iyi biliyor ve bunu çeşitli uluslararası platformlarda dile getiriyor. Eğer bu zorba yönetimin cesareti varsa, inkar yoluna sapacağına, özgür koşullarda bir sayıma başvursun.

Ama o bunu yapamaz. Nitekim, kimi hesaplarla, son nüfus sayımında sorulan diller arasında Kürtçenin de yer alması, bizzat bu gerici ve şoven yönetimin saflarında endişe ve tartışmalara yol açtı ve "Sayım Memuru'nun El Kitabı"na böyle bir soruyu koydukları için Devlet İstatistik Enstitüsü'nün görevli 10 kadar memuru hakkında dava açıldı.

Türk temsilcisinin sözleri tarihi gerçeklere de tamamiyle aykırıdır. Türk tarafı Lozan Konferansı'nda Kürt halkını inkar etmedi. Bu halkın varlığını kabul etti; ancak, sürekli olarak her iki halkın, Türklerle Kürtlerin birlikte yaşamak istediklerini dile getirdi. Lozan Konferansı'nda Türk temsilcisi İsmet Paşa, Kürtlerden ayrı bir halk olarak söz ediyor ve şöyle diyordu:

"Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti, Türklerin olduğu kadar Kürtlerin de hükümetidir, çünkü Kürtlerin gerçek ve meşru temsilcileri Millet Meclisi'ne girmiştir ve Türklerin temsilcileriyle aynı ölçüde ülkenin hükümetine ve yönetimine katılmaktadırlar".

Mustafa Kemal de, 1920 Mayısında Büyük Millet Meclisi'nde yaptığı bir konuşmada şöyle diyordu:

"Meclisi alinizi teşkil eden zevat yalnız Türk değildir; yalnız Kürt, yalnız Laz, yalnız Çerkez değildir; fakat hepsinden mürekkep anasırı islamiyedir."

O dönemde Kürt ve Kürdistan sözcükleri de doğal biçimde ve serbestçe kullanılıyordu. Kürt temsilciler Millet Meclisi'nde "Kürdistan mebusu" olarak adlandırılıyorlardı.

Daha sonra başlatılan ve bugüne kadar sürdürülen inkar ve baskı politikası ise, BM İnsan Hakları Sözleşmesi'ne, Avrupa Konseyi ilkelerine, Helsinki sözleşmesine ve bir dizi başka uluslararası anlaşma ve normlara aykırı olmanın yanı sıra, bizzat Lozan Antlaşması'nı da çiğneme anlamına geliyor.

Dı Kurdıstanê da kampên cıvandınê û leşkergehên Amêrikayê

Armancên hêzên ku dı 12 Îlonê da diktatoriyê anin ser hukım, berê va kıfş bû.

Pêlıxandına tevgera çina karker û tekoşina neteweyi ya gelê Kurd, pelıxandına hêzên dêmokratik û pêşilêvekırına monopolan bû. Cunta ji dı seri da destpêkır, xwestınên NATO û berê pêşin ji xwestekên imperyalizma Amêriki ani cih.

Ev cunta çıqas saziyên faşi ci bı ci bıke, çıqas cehd bıke ji dı gora şert û zemanê dınê, Tırkiyê û Kurdıstanê, nıkare lı ser piyan dûr û dırêj bısekıne. Dı demek kurt da bı kırınên xwe, cunta hemû xelkê hılda pêşberi xwe. Bı xebata hêzên dêmokrasixwaz ya welat û derweyi welat, cunta gavên xwe paşta avêt. Jı nuha ve dı rejimê da gêdûk vebûye û ewê hın bı tundı dombıke û firehbıbe.

Tıştek eşkere ye ku, serokê cerdê Evren û Ozal, tehemmulê pıçek demokrasiyê ji nakın. Hımber kar û barên rêzbûna karker, ciwan û ronakbiran têrora polêzan her xurt dıgrın. Ewê têne serê komelên xwendevanan lı ber çavan ın. Pêkanina komcıvina komelên xwendevanan dıbe bûyêrek mezın. Pêwiste dıji gelek asteng, dıjwariyan derkevın; hember gef û gurên wana rawestın. Lê disa ji pır operasyon wek İzmir û Enqerê lı ser wan tê kırın; ango gelek rêxıstınên ne eşkere (illegal) lı nav wana tên ditın!

Hukma faşi û hêzên imperyali, planên xwe yên jı bo Kurdıstana Tırkiyê, cehd dıkın gav bı gav binın cih û xebatên xwe her berdewam dıkın. Şeş bajarên Kurdıstanê hın dı bın hukma leşkeri da nın. Dı wan bajaran û yên mayin da hımber xelkê têror bı awayeki xurt domdıke.

Armanc ne tenê hıncırandın û belavkırına rêxıstınên welatparêz û şoreşger ya Kurdıstan e, ne ji tırsandın û ser nızım kırına xelkê ye. Her usa bo duwerojê ji dıxwazın pêşi geşbûna tevgerên şoreşger û welatparêz bıgrın. Ewana gundên nêzıki hıdudan valadıkın û dıxwazın wek berê çawa İraq kırıbû, "mıntıqa emniyetê" dı sinoran da sazbıkın.

Valakırına gundan û menfikırına gundiyan lı sinoran da tenê nayê kırın, dı navçeyên Kurdıstanê da ji pır cih û gund tên xopankırın. Nıha ji bı navê "gundên cıvandi" planê xwe yên kampên cıvandınê bı cih tının. Cara ewlin dı gundên Şırnaqê û hêla Dêrsımê da destpêkırın. Bı eşkere ji dıbêjın ev planên hana emê bı firehi lı mıntıqên dın ji ci bı ci bıkın.

Ango "jı bona qenciya xelkê", "pêşi lêgırtına têrorê", "bo erzankırına xızmetên dewletê" van gundan dıcıvinın serhev. Lê rasti ne usa ne, ev kırınên kırêt têroreki nû, menfikırına gelê me ye. Jı erd û zozanên xwe durxıstın e. Armancên wan ev e, ku gelê me bıxıne nav bêkari û xızaniyeke nû.

Ev hukma şêlanker û têrorist dı erdhejandınan da me tenê dıhêle, sıbê wan kampanda ji tu şık tunebe, ku bê mal, bê av û bê ronahi wê me bıhêle. Ewê ku wê bıke, bı qerekol, bı diwarên têl derdorê wan gundan bıgre. Kontrola çûyin û hatına gundan ku berê ve dıke, wê hın têkûztır bıke.

Jı kırınên hukma 12 Îlonê yek ji ev e, ku wek moriyan leşkergehên Amêriki û NATO yê çaraliyê Kurdıstanê belavkır.

Amêrika leşkergehên xwe yên Îranê pey ruxandına Şah hılda ani û lı Kurdıstanê dani. Jı bo leşkerên Lez lı Batmanê, lı Gewerê (Yuksekova) meydanê balafırên leşkeri çêkırın. Lı ser riya Diyarbekır û Siverekê da perçek jı leşkergehên Pirinçlikê dı quntara Qerecdaxê da meydana balafıran û merkezeki tedarıkan (ikmalê) çêdıkın. Jı bona vi kari, 12 gund û 3 mezran valadıkın. Meydana balafıran ya Wanê seba armancên leşkeri hate firehkırınê. Navbera Bıdlisê û Muşê bona balafırên şerê yên Amêrikayê meydaneke mezın û nû çêdıkın. Lı Erzurım û Qersê ji leşkergehên wek vana amade dıkın.

Ûsa xuyaye, ku hukma faşi Kurdıstanê jı bo mıstek dolar derxıstiyê fırotanê, daye NATO û Amêrikayê.

Her meydaneki balafıran, her merkezeki tedarıkê û her leşkergeheki casûsi, valakırına bı dehan gundan, menfikırına gundiyan bı xwe ra tine. Tıştê hın xırabtır ji ev e ku welatê me dıji welatên sosyalist, hımber gelên cinar dıkın cipeki êrişên leşkeri; dıkın embara barûtê. Mena vi ev e, ku dı şereki heremê an şereki hemdınyayê da welatê me wê bıbe xweli bımine.

Hımber kırınên hukma faşi û imperyalistan erkê ser namıla xebatkarên welat, hemû mirovên welatparêz û demoqrat pır ın. Dıji plan û siyaseta Evren û Ozal, hımber têror û menfikırınê, pêşberi xeteriyên mezın yên leşkergehên NATO û Amêrikayê, pêwiste xelkê agahdar bıkın û her têkoşinê bıdomının.

Zindandaki direniş ve tutuklu ailelerinin mücadelesi sürüyor

Baştarafı 1. sayfada

lerce devrimci, yurtsever, ilerici tutuklu bulunuyor. Emekçi halklarımızın çıkarlarını savunan, barış ve demokrasiden yana, faşizme boyun eğmeyen binlerce insan önce, faşizmin işkence tezgahından geçirildi. Yüzlerce devrimci yurtsever, işkence tezgahlarında yaşamlarını yitirdi. Binlercesi sakat bırakıldı. Şans eseri, işkencelerden sakat olarak da olsa kurtulan binlerce insan, tüm baskılara, insanlık dışı uygulamalara, her türlü olumsuz koşullara karşın, faşizmin zindanlarında, faşist diktatörlüğe karşı direniyor.

Onlar, halklarımızın, devrici yurtseverliğin onurunu, tüm olumsuz koşullara rağmen yüce tutarak direniyorlar. Halklarımız bu onurlu savaşımı onlarla paylaşıyor. Eylemleri ile onların yanında olduğunu her defasında kanıtlıyor. Geçtiğimiz Mayıs ayının sonlarına doğru, Metris Askeri Ceza ve Tutukevindeki tutukluların aileleri adına Metris cezaevindeki olumsuz koşulları protesto etmek amacıyla, bir basın toplantısı düzenleyen Didar Şensoy, Leman Fırtına, Şaziment Şulekoğlu ve Gülizar Çağlayan Amasya cezaevinde sürdürülen açlık grevini desteklediklerini açıkladılar.

Tutuklu aileleri, Metris Askeri Ceza ve Tutukevi müdürlüğüne 320 imzalı bir dilekçeyle başvuruda bulunarak, cezaevi koşullarının düzeltilmesini istediler. Başvuru dilekçesinde, Metris cezaevinde **"haftalık havalandırma 4 saatten 2 saate indirildi. Mahkemeye çıkış ve dönüşlerinde evlatlarımız, onur kırıcı bir şekilde soyulmakta ve tartaklanmaktadır. Yöneticilerce su kesilmekte, günde azami 15-20 dakika su verilmektedir. Yemekler kalitesiz ve doyurucu olmaktan uzaktır. Çocuklarımız, gazete ve dergilerden yoksun bırakılmakta, mektuplarımız evlatlarımızın eline geçmemektedir. Çocuklarımız dövülüyor."**

Basına yapılan açıklamada, ayrıca şu noktaya dikkat çekiliyor. **"Ceza ve tutukevlerinde yasadışı baskı ve işkence uygulamalarının arttığını, hiçbir ceza ve tutukevi yöneticisinin, üstlerinden emir almadan bu kadar rahat yasadışı keyfi uygulamalara girmeyeceğini"** ifade ettiler.

Tutuklu aileleri, DSP kurultayında genel afla ilgili açtıkları imza kampanyasına, **"DSP yöneticilerinin engel olduğunu"** belirterek, **"bu tavrın demokratlığa sığmadığını"** açıkladılar.

Faşizmin zindanlarındaki insanlık dışı uygulamalar, bu uygulamalara karşı çeşitli biçimlerde baş gösteren onurlu direnişler yeni değildir. 12 Eylül'den bu yana değişik cezaevlerinde yüzlerce direniş yapıldı. Diyarbakır, Metris, Mamak, Adana vb. cezaevlerindeki direnişler bunun canlı örnekleridir.

Faşist diktatörlük işbaşından uzaklaştırılmadan, tüm politik tutuklular özgürlüklerine kavuşmadan, genel bir af çıkarılmadan cezaevlerindeki tüm insanlık dışı uygulamaları tümden ortadan kaldırmak olanaklı değildir. Bu anlamda politik tutuklulara özgürlük, genel af istemleri uğruna verilen mücadele, demokrasi mücadelesine sıkı bir biçimde bağlıdır.

"Ulusal Savunma" tehlikesi

Savunma Sanayii Geliştirme ve Destekleme Fonu'nda, fonun yöneticisi Vahit Erdem'in açıklamasına göre 26 milyar lira toplandı. Yıl sonuna kadar 300 milyar liranın toplanması bekleniyor. Toplanan paranın sadece petrol, alkollü maddeler ve tütün satışlarından alınan paylardan oluştuğu, 1 Nisan'da Milli Piyango gelirlerine yapılan yüzde yüzlük zamla gelirlerin daha da artacağı fonun yöneticisinin açıklamalarında yer alıyor. Bilindiği gibi fon için sigaradan 10, alkollü içkilerden 50 lira kesinti yapılıyor.

Fonun finanse edeceği yatırımları Koordinasyon Kurulu belirliyor. Yatırımları kesinleştirecek olan da, sözkonusu kurulun **"İcra Komitesi"**. Bu **"İcra Komitesi"** de Turgut Özal, Savunma Bakanı Z. Yavuztürk ve Genelkurmay Başkanı N. Üruğ'dan oluşuyor. Öte yandan, fonun yönetimi için gerekli kadroların henüz bulunamadığı bildiriliyor. Yani halkın cebinden toplanan paraların kullanımı, ABD'nin mutemedi Özal'ın, Pentagon'a bağlı generallerin ve işbirlikçilerin hizmetkârı olan yüksek bürokratların elinde bulunuyor.

Silah üretiminde Özal hükümeti, özellikle ABD silah tekelleriyle işbirliği yapılmasını istiyor. ABD'li işadamlarının **"milyarlık yatırımlarımız için ne garanti vereceksiniz"** sorusunu, yine Özal hükümetinin Sanayi ve Ticaret Bakanı C. Aral, **"her türlü garantiyi veriyoruz"** diye yanıtlıyor. Bu arada, yöneticileri arasında Richard Perle'nin de bulunduğu, ABD'nin önde gelen silah tekellerinden Westinghouse şirketinin uzun yıllar bağlantıda olduğu Koç Holding ile güdümlü füze yapımı için görüşmeleri artırdığı görülüyor. Aynı ABD silah tekelinin ayrıca Kutlutaş, Gama, Kiska şirketleri ve Havelsan ile radar sistemleri, F-16 uçaklarının radar ve elektronik aksamlarının yapımı için şirket kurma girişimleri basına yansıyor.

Bu gelişmeler, yüksek sürümlü tüketim maddelerinden yapılan kesintilerle büyük miktarda paranın fonda toplanacağını ve Özal'ın tezgahladığı bu arpalığa emperyalist silah tekelleriyle yerli işbirlikçi tekellerin üşüştüğünü ortaya koyuyor. Bir yanda Koç, çamaşır makinası yanında füze yapmayı, **"Sakıp ağa" "paraşüt bezi"** imal etmeyi düşlerken, öte yanda **"Ulusal Savunma Sanayii"** demagojisi ile azgın bir militarist propaganda sürdürülüyor. Milliyetçilik ve şovenizmle karartılmış bir kamuoyu yaratılmak isteniyor. Halkın cebinden çekilerek fonda toplanan paralar yerli yabancı tekellerin kasalarına akarken, diktatörlük yaratılan ortamla demokrasi güçlerinin etkinliğini azaltmayı, seslerini kısmayı hesaplıyor. Çünkü askeri sanayi militarist propaganda ve demokrasi düşmanlığı olmadan yaşayamaz. Gelişmekte olan ülkelerde askeri sanayiye harcanacak paraların, sivil alandaki yatırımları azaltacağı, işsizliği önleyemeyeceği, ekonomik büyümeyi engelleyeceği bilinmektedir. Dahası, aynı kaynakla sivil alanda yapılacak yatırımların on kat daha fazla iş olanakları yaratacağı yine bilinen bir gerçektir. Demokrasinin işlediği ortamda, halka, silah tekellerinin yararına bir askeri sanayii kabul ettirmek mümkün değildir. Militarizme güç veren askeri sanayi bu bakımdan öz itibarıyle demokrasi düşmanıdır.

Hiç kuşkusuz ülkemizde, silah üretimine heveslenen işbirlikçi tekellerle, onların hizmetkârı devlet bürokrasisi ve Pentagoncu generaller emperyalist askeri sanayinin bir karikatürünü oluşturuyor. Ancak, ekonomik anlamıyla bir karikatür olmasına rağmen eğilim ve gelişmeler tehlikelidir. 12 Eylül askeri darbesi ve süngü zoruyla uygulanan 24 Ocak ekonomi politikasının yarattığı ortamda, ülke ekonomisini askeri bir raya oturtma girişimleri güç kazanmıştır. Şimdi yapılmak istenen emperyalist askeri sanayine bağlı, onun uzantısı militarizmi körükleyen bir ekonomik yapı oluşturmaktır. Adı ne kadar **"ulusal"** olsa da bu girişim, emperyalizme bağımlılığı daha da artıracak; Türkiye, bölgede barışı sürekli tehdit eden Pentagon'un maceralarında uğursuz bir figüran rolünde olacaktır.

Tüm demokrasi güçleri, 12 Eylül'den bu yana tek yatırım yapmayan Evren-Özal çetesinin; yatırımların kısılması için sürekli reçete veren İMF ve diğer uluslararası kuruluşların bu alana neden yanaştıklarını düşünmeli, değerlendirmelidir. Demokrasiyi isteyen herkes, aydınlar, bilim adamları, gazeteciler, politikacılar, tüm yurtseverler ülkenin güvenliğinin ve bağımsızlığının nasıl korunacağını emperyalizmin hizmetkârlarına bırakmamalıdırlar.

Türkiye'de askeri sanayi kurma girişimine sessiz kalmak, **"demokrasiye ara vermeyi"** kabul etmekten, ABD'nin güvenilir bir ileri karakolu olmaktan başka bir şey değildir.

Borç ve itibar

Özal'a göre, 24 Ocak sayesinde borçlarını düzenli ödeyebilir hale gelen Türkiye'nin dış itibarı artmış. Borç ödendiği doğru. Doğru ama ödendikçe borçların arttığı da doğru. Anlaşılan, Türkiye'nin borçları arttıkça itibarı, itibarı arttıkça da borçları artıyor. Bu garip bilmece de bize 24 Ocak'ın armağanı: İçinden alındıkça büyüyen şey nedir? Cevap: Kuyu! Borç tuzağına yakalanmış Türkiye'nin hali de tam bu.

Özal'ı dinleyen sanır ki, her yıl milyarlarca doları anapara ve faiz olarak alacaklılarına ödeyen Türkiye yakında bütün borçlarını sıfırlayıp rahat bir nefes alacak! Ama gidiş tam aksine. Halkın sırtından ödenen milyarlara rağmen, dış borçlar çığ gibi büyüyor. Türkiye, dünyanın en borçlu ülkeleri arasında 10. sıraya yerleşti. Dış borçlar 1980'de milli gelirin altında biri iken, 1985'de yarısını geçti. 1979'da 13 milyar 589 milyon, 1980'de 15 milyar 261 milyon dolar olan borç yükü, 1984'de 21 milyarı, 1985'de ise 25 milyar doları aştı. Özal'ın tam yetkiyle işbaşında olduğu 1984 ve 1985 yıllarında, dış borçlarda belirgin bir sıçrama ortaya çıktı. Dış borçlar, 1984'de 2.9, 1985'de ise 3.7 milyar arttı. Kısa vadeli borç niteliğindeki döviz tevdiat hesapları da eklendiği taktirde, dış borçlar 26 milyar 400 milyon doları bulmaktadır. Bu miktara, henüz kullanılmamış durumdaki borçlar ve ödenecek faizler de eklendiğinde, toplam dış borç tutarı iyice artmaktadır. Bunca rakamın özeti şudur: Türkiye, ileri sürülenin aksine, ödenen milyarlarca dolara rağmen, net olarak borç ödemesi yapmamaktadır.

24 Ocak kararları, Türkiye'yi hızla Düyun-u Umumiye günlerine geri götürmektedir. Borç borcu doğurmakta, vadesi gelmiş borç ödemeleri için bulunan yeni borçların koşulları her defasında daha ağır olmakta, en elverişsiz borç türü olan kısa vadeli borçların toplam borç içindeki payı giderek büyümekte, TL'nin sürekli değer yitirmesi yüzünden borç yükü daha da ağırlaşmakta, ihracat ve işçi dövizi gelirlerinin daha büyük bölümü borç ödemelerine ayrılmakta, sonuçta ekonominin emperyalizme bağımlılığı artmakta ve devamlı ağırlaşan borç yükü, emekçilerin sadece bugününü değil, yarınını da karartmaktadır. "İtibarımız arttı" diyen Özal, emperyalizmin katmerli sömürü kaynağı dış borç tuzağını tıkır tıkır işletmekle övünmektedir.

Borç yükü böylesine ağırlaşırken 24 Ocak'ın başarısından söz etmek, ekonomik mucizeden dem vurmak, düpedüz halkla alay etmektir; tabii eğer bu bir itiraf değilse. Eğer bu bir başarı ise, 24 Ocak'ın amacı itiraf ediliyor demektir. Türkiye borç batağına saplandıkça, emperyalist metropollerde Evren-Özal diktatörlüğü "itibar" kazanmaktadır. Kaybedense, emekçiler olmaktadır. İMF patentli istikrar reçetelerinin, uygulandığı ülkenin ve emekçilerin değil, emperyalizmin çıkarlarını gözettiği açıktır.

24 Ocak her açıdan iflas etmiştir. İstikrar adına ve süngü zoruyla uygulanan 24 Ocak kararları, ekonominin hiçbir derdine merhem olamadığı gibi, varolan sorunları daha da ağırlaştırmış ve üzerlerinde yenilerini eklemiştir. Yoksulluk, işsizlik, pahalılık ve açlıktan, dahası sosyal-kültürel kokuşma ve yozlaşmadan başka sonuç yaratmayan 24 Ocak uygulamaları, ödenen bunca ağır bedele rağmen, burjuvazinin açmazlarına çözüm getirememiştir. Dış borçların altı yıl içinde ikiye katlanması, 24 Ocak'ın en iddialı olduğu alanda, yani döviz sorununu çözme konusunda nasıl karaya oturduğunu apaçıp göstermektedir. Dış borç istatistikleri, "kabuk değiştirme", "yeniden yapılanma" iddialarının anlamını açığa vurmaktadır. Döviz darboğazı süregiderken günü kurtarma kaygısıyla yürütülen borçlanma politikası, 24 Ocak'ın ağır faturasının daha uzun yıllar ödeneceğini göstermektedir. Bu faturanın yine emekçilerin sırtından ödenmeye çalışılacağı bellidir. Buna meydan vermemek için, yığınların aktif mücadelesi şarttır. 12 Eylül'den kurtulmadan, 24 Ocak'tan kurtulmak mümkün değildir.

Silah borçları

Türkiye'nin toplam dış borçları içinde silahlanma amacıyla alınan borçların payı yıldan yıla artıyor. Özellikle 12 Eylül sonrasında iyice artırılan silahlanma harcamaları, dış borç yükünü daha da ağırlaştırıyor. Savunma sanayii adı altında girişilen yeni çabalar da, ekonominin emperyalizme bağımlılığı nedeniyle, borçlanma gereğini hafifletmeyecek, tam tersine dış borçların yükselmesine yol açacaktır.

Türkiye'ye sağladığı askeri dış satış kredilerinden ABD'nin nasıl katmerli şekilde kâr ettiği yayınladığımız tabloda görülüyor. FMS kredisi olarak bilinen bu borçların anapara ve faiz geri ödemeleri için son beş yılda Türkiye ABD'ye 1 milyar 102 milyon dolar ödedi. Bu toplam tutar içinde anapara ödemeleri 415 milyon dolar iken, faiz ödemeleri 687 milyon doları aştı. Bu yüzden, haberi veren Milliyet, "Silahların astarı yüzünden pahalı" **başlığını kullanmıştı. Yapılan hesaplara göre, ABD'den şimdi olduğu gibi her yıl 750 milyon dolar FMS kredisi sağlanması durumunda, 2000 yılına gelindiğinde Türkiye, sadece ABD'ye ve yine sadece silah alımı için, senede 1 milyar doların üzerinde borç ödemek zorunda kalacak.**

ABD'nin her sene sanki büyük bir lütufmuş gibi sunduğu "askeri yardım" **dan kimlerin nasiplendiği belli! ABD çifte kâr sağlıyor, hem silah satışından, hem de kredi faizlerinden. Peki bu silahlar neye yarıyor? Türkiye hızla yoksullaşırken bu anlamsız silahlanmanın halklarımıza yararı ne? Emekçilerin kazandığı hiçbir şey yok, ama kaybettikleri saymakla tükenmez. Generaller** "oyuncak" **alıyor, silah tekelleri, ölüm tacirleri kazanıyor, Türkiye borçlanıyor, emekçilere de ödemek düşüyor.**

Yıllar	Ana para (milyon/dolar)	Faiz (milyon/dolar)	Toplam (milyon/dolar)
1980	60	39.4	99.4
1981	9.7	35.8	45.5
1982	31.3	43.7	75.0
1983	61.1	107.8	168.9
1984	114.9	217.5	332.4
1985	138.2	242.9	381.1
Toplam	415.2	687.1	1.102.3

Gerçek ücretler

Bu yıl içinde 700 bin dolayında işçiyi kapsayan toplu sözleşmeler imzalanacak. Bu yüzden Özal ile Çalışma Bakanı Kalemli, son iki yılda gerçek ücretlerin yükseldiği yalanına işçileri inandırabilmek için nafile yere çırpınıp duruyorlar. Kağıt üzerinde rakamlarla keyfince oynayan Özal, işçilerin "zaten kâra geçtiklerini" utanmazca ileri sürebiliyor. Utanmazlık o derece ki, SSK verileri açıklanıp da gerçek ücretlerin son iki yılda yüzde 10 oranında gerilediği belli olunca, Çalışma Bakanı SSK verilerinin geçersizliğini ilan ediveriyor. DİE'nin enflasyon hesaplamalarına resmen müdahale eden hükümet, bu kez de çareyi SSK'yı suçlamakta buluyor.

Sigortalı işçileri esas alan SSK verilerine göre, 1985 yılı içinde gerçek ücretler yüzde 4.7 oranında geriledi. 1980'i 100 kabul ederek hazırlanan endeks, 1985'te 81.8 indi, yani gerçek ücretlerin kaybı bu yıllar zarfında yüzde 18.2'ye ulaştı. Ücretlerin alım gücü, son sekiz yılda yarı yarıya azaldı. Harp-İş dergisinde yayınlanan bir araştırmaya göre, ücretlerin bundan böyle reel olarak her yıl yüzde 5 oranında yükselmesi halinde, işçilerin alım gücü 1977'deki seviyesine ancak 2000 yılında ulaşabilecek. İşlerin bugünkü gibi, yani rejimin istediği şekilde sürmesi halinde ise, çok daha gerilere gidileceği besbelli.

SSK ve DİE verileri esas alınarak yapılan hesaplara göre, bir litre süt alabilmek için 1977 yılında 37 dakika çalışması gereken işçiler, 1984 yılında 82 dakika çalışmak zorundaydı. Bu rakamlar, 1 kilo margarin için sırasıyla 56 ve 188, 1 kilo kemiksiz et için 230 ve 364, 1 kilo ekmek için 16 ve 33 dakikadır. Bay ve Bayan Özal, Türkiye'nin çok ucuz, Avrupa'nın ise ateş pahası olduğunu ikide bir ileri sürüp, "halimize şükretmeliyiz" dedikleri için, bu rakamları İngiltere ile kıyaslamakta yarar var. 1984 yılında İngiliz işçileri, bir litre süt için 7, 1 kilo tereyağı için 34, 1 kilo et için 102 ve 1 somun ekmek için 7 dakika çalışıyordu. Fazla söze gerek var mı? Kim haline şükretmeli acaba? İşçiler mi, patronlar mı?

Çare, mücadeledir, birliktir. Çare, her şeyden önce diktatörlüğün alaşağı edilmesidir. Çaresizlik, örgütsüzlükten, dağınıklıktan, yılgınlıktandır. Çaresizliği çareye çevirecek olan, örgütlü yığınsal mücadeledir.

M.Salih ERDEM (TİP)

REJİM AŞINMASI VE OLANAKLAR

Evren-Özal diktatörlüğü, bugün de ilerici, demokratik olan her alana, halklarımızın demokrasi ve özgürlük için ileri sürdüğü her isteme karşı bütün cephelerden saldırıyor. Açık devlet terörüne dozu gittikçe artan bir biçimde ve ikircim göstermeden başvuruyor; rejimin konumlarını güçlendirmek için arka arkaya önlemler alıyor.

Ne ki, diktatörlük yine de kendisini çepeçevre saran politik istikrarsızlık ortamından kurtaramamakta, baskı ve terör ile rejimi tahkim etme hedefine varamamaktadır. Bundan da öte, 12 Eylül'ün tahkim edilmesi amacıyla alınan önlemlerin bir bölümü kısa sürede aşınırken; anayasada, yasalarda ve öteki kurumlarda gedikler açılmaktadır. Bu durum, demokrasi güçlerinin önüne yeni olanaklar koymakta diktatörlükle diktatörlük karşıtı güçler arasındaki savaşımı sertleştirmekte, iki yönlü gelişen bir sürecin derinleşmesinin koşullarını olgunlaştırmaktadır.

Şimdilerde, muhalefet güçleri mevcut durumu aşmak için yasal sınırları zorlamakta ve hatta, yer yer bu sınırları geçen fiili politik çıkışlar yapmaktadırlar. Bu yöndeki her eylem, faşizmin politikasına duyulan kızgınlığı açık tepkilere dönüştürebilmenin somut olarak olanaklı olduğunu göstermektedir.

Artık türlü engellere ve tehditlere rağmen işçi sınıfının meydanlara inmesi önlenemiyor. Onbinlerce işçi, İzmir'de miting yaptı; şimdi de Eskişehir'de ve öteki bazı kentlerde rejimi protesto eylemlerine hazırlanıyor. 1 Mayıs açıkça kutlanarak, 1 Mayıs'ı yasaklayan yasa çiğnendi.

Kürt halkı üzerindeki baskılara karşı çıkanların sayısında hızlı bir artış görülüyor. Kürt sorunu, bugüne kadar bu konuda sessiz kalmayı seçen Türk demokratlarının da gündemine girdi. Üniversite gençliği, keyifliğe ve zorbalığa karşın dernekleşmeyi başardı. **"Aydınlar Dilekçesi"**nden sonra Tabibler Odası'nın ve demokrat görüşlü avukatların da özellikle işkence ve idamlara karşı yürüttüğü savaşım sürüyor.

Demokratik Sol Parti'nin öne çıkardığı, ardından da Doğru Yol Partisi'nin desteklediği yeni bir anayasa isteminin, son olarak Bülent Ecevit tarafından da açıkça dile getirilmesi, dikkatlerin yeniden anayasa konusuna çevrilmesine hız kattı. Açıktır ki, anayasa sorunu teknik bir sorun değildir; politik bir sorundur. Halklarımızı cendere içine alan bugünkü anayasanın kimi maddelerini değiştirmekle bu sorun çözülemez. Anayasa tümüyle reddedilmelidir. Çünkü, anayasanın reddedilmesi demek, tümüyle 12 Eylül'ün reddedilmesi demektir. Ve 12 Eylül'ü bir bütün olarak karşıya almadıkça, diktatörlüğün muhalefet sıralarında bölünmeler yaratma, muhalefet edenlerin bir kısmıyla uzlaşma manevralarına kapılar kapatılamayacaktır. Ayrıca, yeni bir anayasa istemi yönündeki savaşım, en geniş rejim karşıtı güçler için diyalog ve işbirliği zeminini oluşturacaktır.

Rejimden hoşnut olmayan burjuva çevrelerinin geçmişte yaptıklarının belleklerden silinmemesi, demokrasi derken neyi amaçladıklarının çok iyi bilinmesi, bunların şimdiki çabaları sonucunda ortaya çıkabilecek nesnel olanakları görmeye engel teşkil etmemelidir. Burjuva politikacılarının faaliyetlerini, faşizmi yıpratan, onun dengesini bozan yanlarıyla da ele almak ve titizlikle değerlendirmek gerekir.

Bu bakımdan Demirel'in gezileri öğreticidir. Demirel, anayasada yer almış eski siyasilere politika yasağını tanımadığını, yaptığı ve her birini politik bir gövde gösterisine dönüştürdüğü gezilerle kanıtlamaya devam ediyor. Öteki muhalefet çevreleri için de özendirici ve yüreklendirici olan bu geziler, yasaklara karşın eylem yapmanın somut olarak olanaklı olduğunu gözler önüne serdi. Delikleri ilk açan Demirel de olsa, buralardan başkalarının da geçmesinin koşulları doğdu. Nitekim, Demirel'in ilk gezisinin hemen ardından, Erbakan da aynı işlere yapmaya soyunmuş; Konya'da boş göstermişti.

Bütün bunlar, şu çıplak gerçeği önümüze koyuyor: Ortaya çıkan veya çıkacak olanaklardan yararlanmanın becerisini kazanmak. Bu beceri kazanılarak toplumsal gelişmenin dinamiğini kaçırmadan iş yapmanın, boşlukları doldurmanın, yeni durumlar, dengeler yaratmanın yolu açılabilir; ileri doğru adımlar atılabilir.

Erol ATAÇ (TKEP)

DEMOKRASİ MÜCADELESİ VE BOLİVYA DENEYİ

Bazı tarihi koşullar, ekonomik ve toplumsal yapıdaki çelişkilerin boyutları vb. nedenler, sosyal-demokrasinin toplum içindeki uzlaşmacı rolünde kimi başarılar elde etmesini olanaklı kılmıştır. Ancak, devlet-tekelci kapitalizminin egemen olduğu gelişmiş kapitalist ülkelerde sosyal-demokrasinin bu rolü giderek zayıflarken; çelişkiler yumağının alabildiğine büyüdüğü ve derinleştiği, faşist ya da askeri diktatörlüklerin işbaşında olduğu geri kalmış ülkelerde ise geçici bir istikrar unsuru haline gelebilmesi bile mümkün olamamaktadır. Emperyalizmin büyük yağması ve bunalımın derinliği bu tip ülkelerde**"orta yol"**u tamamen tıkamıştır.

Bunun somut ve sıcak örneğini Bolivya'da görmekteyiz. Banzer diktatörlüğüne karşı gelişen demokrasi mücadelesi; Demokratik Halkçı Birlik (DHB) cephesinin 1982'deki seçimlerde iktidara gelmesini sağladı. Diktatörlük yıkıldı. Ancak, diktatörlüğün temel dayanakları olan emperyalizm ve tekellerin ülke üzerindeki egemenliğine son verilemediği için, demokrasinin kazanılmasında önemli bir adım olan DHB hükümeti, ancak 1984'e kadar yaşayabildi. Bolivya Komünist Partisi'nin de içinde yer aldığı, (ne ki, belli bir süre sonra ayrıldığı) DHB hükümeti, 1984 seçimlerinde eski diktatörün yeniden işbaşına gelmesiyle yenilgiye uğradı.

Böylece, emperyalzm ve **"yerli oligarşinin"** egemenliğinin devam etttiği koşullarda ülkeye yerleştirilmeye çalışılan demokrasi, ne yerleştirilebildi, ne de yaşatılabildi.

Bunun nedenini BKP şöyle açıklıyor: **"çünkü bunalımın derinliği, projenin çeşitli taraflar tarafından engellenmesi, sağcı grupların ve emperyalizmin yürüttüğü azgın saldırı nedeniyle ekonomik ve politik sorunların çözümlenmesinde zaman yitirilmesi, mevcut hükümetin projeyi yapay olarak kısaltılan anayasal dönem içinde uygulanmasını olanaksız kıldı."** (Yeni Çağ Ekim 1985 sf: 50)

Kuşkusuz DHB hükümeti, bir sosyal-demokrat hükümetten daha ileri bir bileşime sahipti. Ancak, bir çok ekonomik, politik sorunların yanında, DHB içindeki uzlaşmacı güçlerin, Bolivya'da emperyalizmin ve yerli oligarşinin konumlarına ağır darbeler indirmekten geri durması sonucu, ortamın demokratikleştirilmesi gerçekleştirilememiştir.

Türkiye, nicel bakımdan Bolivya ile tam bir benzerlik taşımamakla birlikte, her iki ülke de gelişmekte olan ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiye'de kapitalizmin temel çelişkisi olan emek-sermaye çelişkisi daha da derinleşmiş; emperyalizm, faşizm ve tekelcilikle, diğer tüm demokrasi güçlerinin arasındaki çelişki biçimine bürünmüştür. Aynı zamanda, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin sınıfsal savaşım ile bütünleşmesi sonucu, ulusal çelişki de bunun kopmaz bir parçası haline gelmiştir.

Bu yoğun çelişkiler yumağı içindeki Türkiye'de, SHP' nin **"işçisiyle, tüccarıyla, sanayicisiyle"** birarada **"Batı tipi demokrasi"** kurup, bu keskin çelişkileri **"ulusal birlik ve beraberlik"** içinde yumuşatma formüllerinin nesnel zemininin olmadığı açık bir gerçektir. Emperyalizm ve işbirlikçi yerli tekellerin egemenliğini yıkmadan, sadece faşist diktatörlüğü (cuntayı) işbaşından uzaklaştırmakla ülkeye demokrasi getirilemez. Çünkü, faşist diktatörlüğün ana dayanakları olan emperyalizm ve bir avuç, yerli tekellerin egemenliğinin ve yağmalarının sürdüğü koşullarda, ne 'batı tipi' ne de başka bir tip demokrasi yerleştirilip yaşatılamaz. Hatta Bolivyadaki kadar bile yaşatılamaz.

Ekonomik, sosyal, siyasal ve tarihsel koşullar, Türkiye'de sadece küçük refomlar ve uzlaşmalar yoluyla demokrasiyi yerleştirip geliştirme olanaklarını ortadan kaldırmıştır. Ama sosyal-demokrasi bunu tekrar denemek istiyor. Komünistler, devrimciler, sosyal-demokrasiyle faşizme karşı gerekli ittifaklara girerken, sosyal-demokrasinin ileri sürdüğü bu yolun çıkışsızlığını hem sosyal-demokrat tabana, hem de geniş emekçi yığınlara açıklamak onları uyarmak zorundadır. Bununla birlikte, Sol Birliğin tüm demokrasi güçlerine sunduğu anti-emperyalist, anti-tekelci ve anti-faşist demokrasi programının somut bir alternatif haline getirilebilmesi için politik faaliyeti daha da yükseltmek gerekiyor.

Bu bakımdan, ülkemizde gelişmekte olan demokrasi mücadelesinde Bolivya deneyiminden yararlanmak büyük önem taşıyor...

DÜZELTME

Geçen sayımızda bir baskı hatası olarak 5. sayfa, 4. sayfanın yerine basılmıştır. Ayrıca bu sayfada yer alan "Kürdistan'daki zulme son verilsin! Kürt halkının varlığı ve hakları tanınsın!" başlıklı Sol Birlik bildirisinde dizgi hataları olmuştur. Dizgi yanlışlarını aşağıdaki gibi düzeltir, tüm okurlarımızdan özür dileriz.

"Diktatörlük gerçekleri gizlemektedir" ara başlıklı bölümün, "Kürt halkının varlığı..." sözcükleriyle başlayan paragrafında 5. satır, **–Onun Kürtçe adlı kendine özgü–** olacaktır.

"Kürt halkı ne istiyor" ara başlıklı bölümün 3. paragrafı, **– Kürt halkı da her halk gibi kendi kaderini tayin etmek istiyor––** olacaktır. Bir alttaki paragrafın 4. satırı ise şöyledir: **–ler bir halkın bu en doğal–.**

"Bu terör politikası..." sözcükleriyle başlayan paragrafın 5. satırına ise şu ifade eklenecektir: **–Kürt halkının üzerindeki baskının kalkması ve haklarını elde etmesiyle Türk–** halkının yitireceği hiçbir şey yoktur.

En büyük afet, faşist diktatörlüktür !

Mayıs ayının ilk günlerinde, T.Kürdistanı'nın Malatya, Adıyaman ve Maraş illerinde bir deprem olayı yaşandı. Malatya'nın Doğanşehir, Adıyaman'ın Gölbaşı ilçelerine bağlı köylerde meydana gelen deprem, Riehter ölçeğine göre 5.8 (ki bu çok hafif şiddette sayılır) şiddetinde olmasına rağmen çoğu çocuk yaşta sayılan 10'nun üzerinde insanın ölmesine, 300 kişinin yaralanmasına neden oldu.

Daha önce de Kürdistan'da birçok deprem olayı yaşandı. Erzincan'da, Lice'de, Bingöl'de, Varto'da, Çaldıran'da, Horasan'da daha ağır şiddette meydana gelen deprem, binlerce insanın ölümüne ve milyonlarca lira maddi zarara neden olmuştu. Türkiye, özellikle T.Kürdistanı'nın deprem kuşağı üzerinde olduğu bilinmesine rağmen, şimdiye dek hiçbir önlem alınmamıştır.

Doğal afetleri-depremleri önlemek, belki günümüzde mümkün değildir; ancak, yolaçabileceği zararları önlemek mümkündür. Batı Avrupa ve Sosyalist ülkelerde de deprem olayları yaşanıyor. Fakat depremin, bu ülkelerde yolaçtığı zararlar hiç de Türkiye ve T.Kürdistanı'ndaki zararlar gibi değil. Neden? Çünkü bu ülkeler, zamanında gerekli önlemleri alıyorlar da ondan. Ya Türkiye'deki egemen güçler ve devlet kurumları ne yapıyor? İşin ticaretini yapıyorlar. Nasıl mı? Açıklayalım.

Türkiye'de, günümüze dek işbaşına gelen Burjuva hükümetleri, deprem olayını adeta ister gibi bir tutum takınmışlardır. Büyük ölçekli deprem ler için dışardan gelen Uluslararası yardımlara, Türk hükümetleri, hep can simidi gibi sarılmışlardır. Gelen yardımların çok cüzi bir bölümü söz konusu deprem bölgelerine ulaşmış, geri kalanı ise, sözde ülkenin kalkındırılması için, büyük iş adamlarının, fabrikatörlerin, büyük müteahitlerin kasalarına akıtılmıştır. Çoğu zaman bütçe açıkları kısmen de olsa bununla kapatılmaya çalışılmıştır. Yine depremden zarar gören vatandaşlara sözde yardım amacıyla bankalarda açılan hesaplarla, vatandaşların yardım duyguları istismar edilerek toplanan milyonlarca lira, aynı biçimde değerlendirilmiştir. Bu arada vatandaşların ceplerinden, müteahitlerin kasalarına milyonlarca para akıyor. Kısaca egemen güçler ve iktidarları deprem olayına, piyasayı, özellikle inşaat sektörünü canlandırıcı bir fırsat gözüyle bakmışlardır.

Doğanşehir ve Gölbaşı'nın 31 yerleşim bölgesinde 60 bin vatandaşı etkileyen, 1000 evin yıkılmasına, 2000 evin hasar görmesine neden olan deprem olayının üzerinden bir ay geçmesine rağmen, hâlâ 15 bin insan çadırda ya da dışarda çok kötü koşullar altında yaşamını sürdürmek zorunda. Faşist Evren-Özal cuntasının halka çektirdikleri bunca eziyet yetmezmiş gibi, deprem bölgesine gidip, halkla adeta alay edercesine "gerekli her türlü yardımı zamanında yapılacağını" açıklamaları, ikiyüzlülükten, sahtekarlıktan başka birşey değildir.

Yıllardır Kürdistan'ın yeraltı ve yerüstü tüm zenginlik kaynaklarını talan eden, Kürdistan halkının tüm ulusal demokratik haklarını zorla gaspeden, Kürt dilini, edebiyatını, tarihini yok sayan, çağdışı asimilasyoncu eğitim politikasıyla, çoğu zaman toplu katliamlarıyla Kürt halkını eritmeyi, yoketmeyi amaçlayan egemen güçlerin, Kürt halkına verebileceği hiçbirşey yok.

Faşizmin zindanlarında işkenceyle öldürülenlerin, sokakta, Kürdistan köylerinde öldürülen yurtsever insanların, depremlerde ölen masum vatandaşların katili egemen güçlerdir, faşist diktatördür. Egemen güçlerden, faşist diktatörlükten kurtulmadan, çalışan emekçi halk yığınlarından yana demokratik bir iktidar kurulmadıkça, işkenceden, baskıdan, keyfi uygulamalardan, depremin yol açacağı felaketlerden kurtulmak, vatandaşın canına, yaşamına değer vermeyen bir politikayla, deprem öncesi gerekli tedbirleri uygulamak olanaklı değildir.

Rejimin gerçek yüzü: İşkence

Kısa bir süre öncesine kadar kimse Çavuş Fikret Birge'nin kim olduğunu bilmiyordu. Ama şimdi yüzbinlerin dilinde. Ne yaptı Fikret Birge? Bu namuslu insan, "işkenceyi gördüm" diyerek, Sıddık Bilgin olayını tüm ayrıntılarıyla gün yüzüne çıkardı.

Öğretmen Sıddık Bilgin'in işkence tezgahında katledildiği sırada çavuş olan Fikret Birge, kendi el yazısıyla demokratik kamuoyuna yaptığı açıklamada şunları söylüyor:

"...Hepsinin gözleri bağlıydı. Sıddık Bilgin, Ahmet Konar, diğerlerinin isimlerini hatırlamıyorum, ellerinden bağlı bir şekilde cemseye asıldılar. Sabaha kadar bağlı kaldılar. Ertesi gün ismini hatırlayamadığım astsubay ve iki komando eri onları dövmeye başladı. Okulun bahçesinde üç gün boyunca dövüldüler... Elleri çözülünce yere yığılıp kaldılar."

"...Sıddık kalkmayınca, Yüzbaşı Ali Şahin, doktor ve oradaki askerler başına toplandı.. Sıddık'ın koltuklarının altına girerek yürüyormuş gibi başka bir arabaya bindiler..."

"...Yüzbaşı Ali Şahin, Sıddık'ı arabadan indirmemizi söyledi.. Cesedi bıraktık.. Sonra orada bulunan askerlerin hepsi yerde yatan Sıddık'ı taradılar..."

"Sıddık'ın vurulduğu yerde, Yüzbaşı Ali Şahin bizlere 'Herşey burada kalacak. Kimsenin haberi olmasın' diye ihtarda bulundu."

Açığa çıkartılan bu ve benzeri onlarca işkence olayı neyi göstermektedir? Bu olaylar, en başta, işkencenin toplumsal boyutlarının büyüklüğüne işaret etmektedir. Onbinlerce işkence olayının üzerini örtmek, artık olanaklı değildir. İşkence konusunda toplumda yaratılan sessizlik "Herşey burada kalacak, kimsenin haberi olmayacaktır" ihtarlarına karşın bozulmakta, bu yöndeki çözülmenin hızı artmaktadır.

İşkence olaylarının kamuoyuna açıklanması, işkence yaptıran ve yapanlarla, bu insanlık suçuna ellerini bulaştırmayanlar; işkenceye karşı olanaklarla, işkencecileri savunanlar arasındaki çatlağı büyütmektedir. Evren-Özal diktatörlüğünün işkencecilere değil de, işkenceye karşı çıkanlara, işkenceyi gündeme getirenlere açıkça saldırması, şimdiden işkence sorununu, rejim ile rejim karşıtlarının saflaşmasında önemli bir unsur haline getirdi. İşkence konusu, etrafında tarafların oluştuğu bir sürece dönüştü.

Sıddık Bilgin'in işkenceyle katledilmesi olayında görüldüğü üzere, işkence konu. sunda tartışmaların yoğunlaşması, faşist rejimin gerçek yüzünü açığa çıkartmaktadır. Herbir işkence olayının gözler önüne serilmesi, rejimin çirkin yüzünü görenlerin sayısında bir artış sağlamaktadır. Diktatörlüğün toplumsal dayanaklarında bir aşınmaya yol açmaktadır.

Son, ama önemli bir nokta da şudur: İşkencecilerden ve işkencenin sorumlularından hesap sorulmasını siyasi bir hedef olarak ileri sürme. İşkencenin sorumlularından hesap sorma, işkenceye karşı olduğunu açıkça dile getiren çevrelerde dahi farklı ele alınmaktadır. Özellikle sosyal demokrat çevrelerde, hesabın sorulması gereğini kabul edenlerle, etmeyenler arasındaki tartışma, gittikçe yoğunlaşmaktadır.

İşkencecilerden ve sorumlularından hesap sorma, bu sürecin önemli bir ögesine dönüşüyor. Hesap sorma, rejimle uzlaşıp uzlaşmamada bir gösterge oluyor. Ne niyetle olursa olsun hesap sormaktan kaçınmak, rejimle uzlaşma eğilimlerini güçlendirmeye fırsat verecektir. Öte yandan da faşist rejimin manevra sahalarını genişletecek, işkence sorumlularının konumlarını güçlendirecektir.

Unutulmamalıdır ki, işkencenin bugünkü boyutlara ulaşmasında, 12 Mart rejimi işkencecilerinden ve sorumlularından hesap sorulmamasının büyük bir payı vardır. Faşizmin tüm elebaşları, faşist katiller, işkenceciler hakettikleri cezaya çarptırılacaktır.

Evren ve Muzır Yasası bienalde

Kültür ve Turizm Bakanlığının bu yıl ilk kez düzenlediği **"Asya-Avrupa Sanat Bienali"**nin Ankara Resim ve Heykel Müzesinde açılan sergisinde Polonyalı sanatçı Jan Dubkowski'nin tablosu, sergiyi gezen Kenan Evren tarafından **"muzır yasasına aykırı bulunarak"** kaldırtıldı. Evren ayrıca, **"herkesin bana hak vereceğini sanıyorum. Bu yapılan sanat değildir"** dedi.

Evren-Özal diktatörlüğünün sözde **"küçükleri muzır neşriyattan korumak"** adına çıkardığı Muzır Yasası Türkiye sınırlarını aşarak yabancılara karşı da uygulanmaya başlandı. Böylece yasanın gerçek amacının düşünceye, basına, sanata ve her çeşit anlatım özgürlüğüne yeni kısıtlamalar getirmek olduğu bir kere daha ortaya çıktığı gibi; ülkemizdeki **"demokrasi"**nin gerçek niteliği de, adından başka hiçbir yönüyle demokrasiyle ilgisi bulunmadığı da ortaya çıktı.

Böylece halklarımızın yanısıra dünya kamuoyu da Devlet Başkanı Kenan Evren'in sahip olduğu yüksek sanat kültürün bir kere daha öğrenmiş oldu! Bir kere daha açığa çıktı ki, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin hiçbir döneminde bu kadar bilgisiz, bu kadar kültürsüz ve yobaz yöneticiler tarafından yönetilmemiştir. Sanata kişisel sansür uygulayan bir cumhurbaşkanı ve boş zamanlarında Teksas-Tom Miks okuduğunu övünerek söyleyen bir başbakan... Faşizmin bilgiye, aygınlığa, sanata, özgür düşünceye olan düşmanlığını başka hangi örnek daha iyi anlatabilir?

Muzır Yasası'nın hem de cumhurbaşkanı tarafından yabancı bir sanatçının eserine de uygulanması uluslararası alanda bir skandal özelliğini de taşıyor. Jüri başkanı Prof. Doğan Kuban'ın yaptığı açıklama, bu konudaki en basit kuralların bile ülkenin mevcut yöneticilerince bilinmediğini ortaya koyuyor:

"Herhangi bir sanat yapıtının içeriği sınırlanamaz ve eğer sanatçı, işlediği konu, yarattığı yapıtla belli bir estetik düzeye ulaşmışsa o konunun ahlakla ilişkisi sanat kamuoyu için söz konusu değildir. Bütün tarih boyunca sanatı ahlak kurallarına sığdırmak amacıyla birçok teşebbüs olmuş olabilir. Ama bunlar sanatı ahlak kurallarına göre yönlendirememişlerdir. Biz bir uluslararası sanat bienali düzenledik, ülkeleri davet ettik. Onlar da kendi seçimlerini yaptılar ve eser yolladılar. Türkiye'nin bunları kabul etmemesi söz konusu olamaz. Aynı şekilde uluslararası jürinin kararını da yadsımak olanağı yok. Çünkü oyunun kuralı bu. Jürinin kararı eleştirilebilinir ama bunu kabul etmemek olmaz. Yoksa bienali hiç yapmayalım. Dünyada bu iş nasıl oluyorsa biz de ona uymalıyız."

Kendi kanunlarına, en basit uluslararası gereklere bile uymayan faşizm, böylece keyfiliğini bir kere daha sergiledi. Polonyalı sanatçının tablosunun kaldırılması ve öteki Polonyalı sanatçıların tablolarının bulunduğu salonun da kapatılması çeşitli sanatçılar tarafından ortak imzalı dilekçe ve basına yapılan çeşitli açıklamalarla protesto edildi.

Çernobil kazasının ardından
"İki yaklaşım tarzı, iki davranış tarzı"

Çernobil'deki kazadan sonra Moskova radyosunda yayınlanan bir açıklamada, bazı Kuzey ve Doğu Avrupa ülkelerinde, kaçınılmaz bir şekilde radyoaktivite miktarında artış görüldüğü, ama bunun insan sağlığına zararlı olacak düzeyin çok altında kaldığı bildiriliyordu. Öte yandan, SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov 14 Mayıs akşamı Moskova televizyonundan Sovyet halkına ve tüm dünyaya kazayla ilgili ayrıntılı bilgi verdi. Kazanın reaktörünün dördüncü bloğundaki işleyişin aniden hızlanması sonucu buhar ve hidrojen birikmesi ve bu birikenlerin patlaması ile meydana geldiğini, patlamanın 4. bloğu tahrip ettiğini ve etrafa radyoaktivite yayılmaya başladığını bildirdi. Sovyetler Birliği'nin ilk defa böylesi bir atom kazası ile karşı karşıya kaldığını ve denetimden çıkan reaksiyonun zararsız duruma getirilmesi ve kazanın etki alanın dar tutulması için çalışmalara hemen başlandığını açıkladı. Mihail Gorbaçov kazanın sonuçlarının sınırlı tutulabildiğini, ama bu sonuçları giderebilmek için henüz yapılacak çok şey olduğunu, reaktörün yakın çevresindeki radyoaktivite miktarının henüz insan sağlığına zarar verecek düzeyde bulunduğunu bildirdi, reaktör ve yakın çevresinin insan sağlığı için tam güvenlikli ve insanların normal bir yaşam sürdürecekleri duruma getirilmesi gerektiğini, bunun ise uzun ve sabırlı çabalar gerektirdiğini belirtti.

Sovyet lideri televizyondan bu açıklamayı yaparken İtalyan ve Amerikan NBC ve ABC televizyon şirketleri Çernobil'deki kaza diye İtalya'nın Trieste kentindeki bir çimento fabrikasında çıkan yangını gösteriyorlardı. Trieste'li işçilerin fabrikayı tanımaları üzerine gerçek ortaya çıktı. Amerikan, Batı Alman ve kimi diğer NATO ülkelerindeki haber kaynakları, Çernobil'deki kazayla ilgili korkunç bir kampanya başlattılar. Çernobil'de nükleer bir patlama olduğunu, bunun sonucunda binler kişinin öldüğünü santrale 130 km. uzaklıktaki Kiev şehrinden halkın kaçmakta olduğunu, bütün Avrupa'nın üzerinde nükleer bulutların dolaştığını sabah akşam söylediler, söz konusu **"nükleer bulutlar"**ı Japonya ve Avustralya'ya kadar götürmekte bir beis görmediler. Sovyetler Birliği'ni olayı dünyaya geç duyurmakla suçladılar. Oysa Sovyetler, kazayla ilgili ilk güvenilir bilgi elde edilir edilmez bunu diplomatik kanallardan bütün ülkelere duyurmuştu. Bugün de bu kampanya değişik biçimlerde devam ediyor.

Bu kampanya, bütün dünyada sağduyulu insanların, politikacıların, bilim adamlarının tepkisini çekti. ülkemizde de, SHP yöneticisi ve nükleer fizik uzmanı Profesör Erdal İnönü, radyoaktif ışınların tehlikeli olabilmesi için, gazetelerin yazdığı gibi 7 kat değil 10 bin kat artması gerektiğini belirtti.

Şimdi herkes, basının niçin böyle bir kampanya uyguladığını sormaya başlıyor. Bu kampanya, Amerika'nın Libya'ya saldırısının uyandırdığı tepkileri yatıştırmayı, dikkatleri ABD'nin savaş politikasından uzaklaştırmayı, Sovyetler Birliği'nin dış politikasına olan güveni sarsmayı, Sovyetlerin atom denemelerinin durdurulması önerilerini gözden düşürmeyi amaçlıyor.

Oysa, Çernobil'deki kaza, Sovyetler Birliği'nin atom enerjisi konusunda ne kadar sorumlu davrandığını gösterdi. Kazadan hemen sonra, yakındaki Pripyat ırmağına bent kurularak radyoaktiviteli olabilecek suların bölgeye yayılması önlendi. Radyoaktivite engellemek için reaktörün kazaya uğrayan kısmı **"gömüldü"**: 4. bloğun üzerine helikopterlerle günlerce kurşun, bor, kum, kil gibi ışın geçirmez maddeler atılarak yeryüzüne radyasyon sızması önlendi. Aynı zamanda, reaktörün altı da oyularak açılan kanallara kalın bir beton tabakası şırınga edildi. Böylece toprağa radyasyon sızması engellendi. Bütün bu çalışmalar boyunca reaktörün çevresinde de, daha geniş bir bölgede de radyoaktivite miktarı sürekli ölçülerek sağlığa zararlı düzeye ulaşıp ulaşmadığı kontrol edildi. SSCB Bilimler Akademisi Başkan Yardımcısı Profesör Yevgeni Velikov bu konuda şöyle diyor: **"Durumun orijinalliği, şimdiye kadar ne bilim adamlarının ne de uzmanların bilmedikleri çözüm yolları bulunmasını zorunlu kıldı. Kaza, uzmanlara zengin deneyim kazandırdı."**

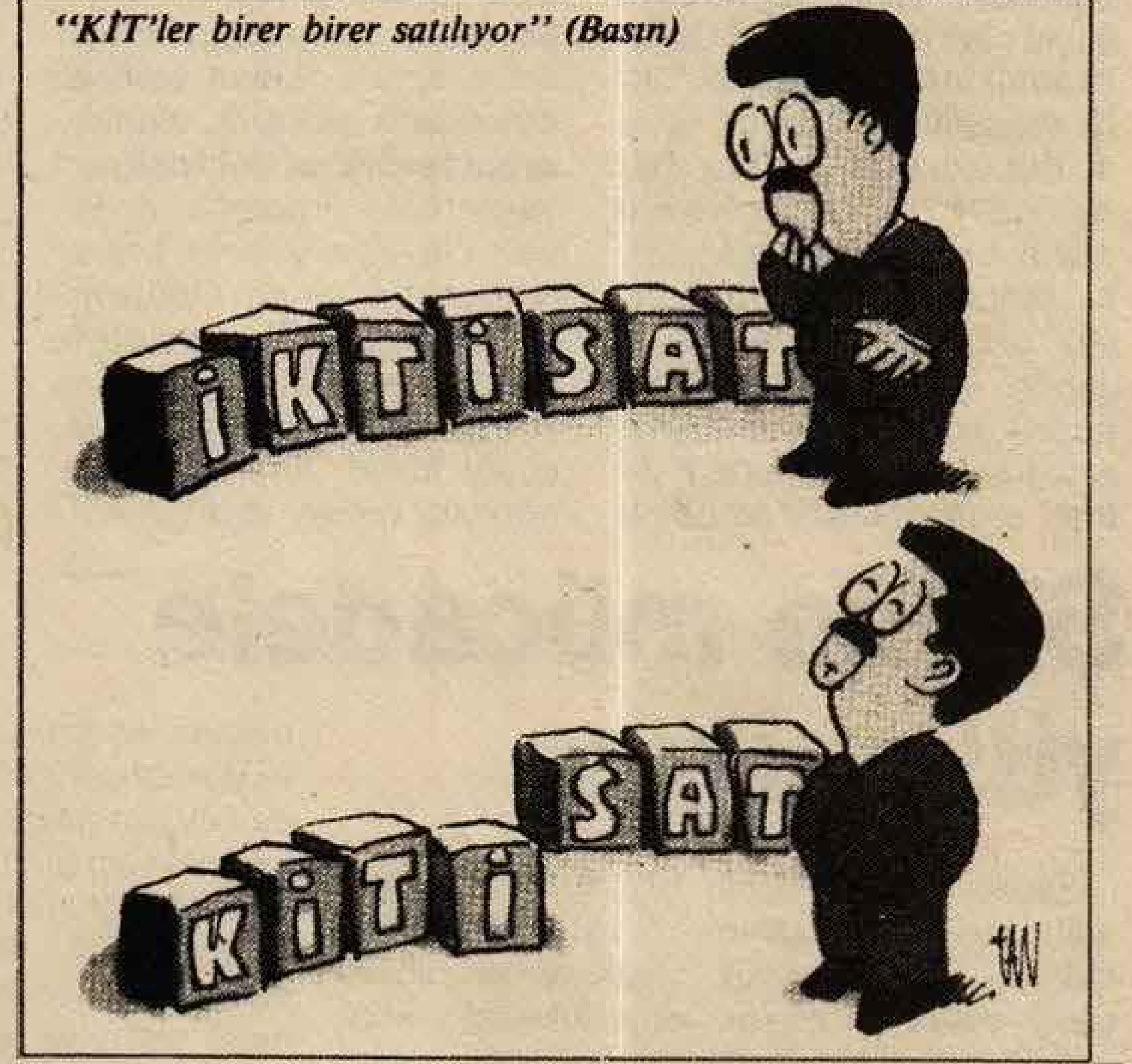
Çernobil'deki kazadan bütün sağduyulu insanlar yararlı sonuçlar çıkardılar. Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'nun **"güvenlik açısından en üstün Batı reaktörlerini bile geride bırakmaktadır"** diye değerlendirdiği RBMK-1000 tipi reaktörde de böylesi bir kaza meydana gelmesi. atom enerjisinin barışçı amaçlarla kullanılması sırasında kazalar ve arızalar konusunda kesin güvence olmadığını gösterdi. Dar bir çevreye radyoaktivite sızmasının yarattığı haklı kaygı, insanları nükleer bombalar patlamaya başladığı zaman ortalığın ne hale geleceğini daha ciddi düşünmeye zorladı.

Kazadan sonra. Mihail Gorbaçov, atom enerjisinin barışçı amaçlarla kullanılması sırasında daha sıkı bir uluslararası işbirliği için somut öneriler getirdi, SSCB'nin atom denemelerini 6 Ağustos'a kadar yeniden ertelediğini açıkladı, nükleer denemelerin yasaklanması için Reagan'a acilen görüşme önerisinde bulundu. Ama Amerikan yönetimi bu öneriyi derhal reddetti.

Batılı bilim adamları Çernobil kazasının kimi Avrupa ülkelerinde yol açtığı radyasyonun herhangi bir televizyon ekranının yaydığı radyasyondan daha düşük olduğunu tekrarlayadursunlar. Batılı politikacılar ve basın yapmacık bir kaygı ile, sütlerin, sebzelerin, vb. radyasyon taşıdığını söyledi durdu. Ama onların kaygısının hiç de insan sağlığı olmadığını olaylar gösterdi: Batı Avrupa ülkeleri bu sözümona radyasyonu bahane edip sosyalist ülkelerden gıda ve tarım ürünleri ithaline ambargo kaydular.

Ama, sosyalist ülkelerde insana, insan sağlığına nasıl önem verildiği de Çernobil kazası ile iyice ortaya çıktı: Sovytler Birliği'nde, kaza dolayısıyla boşaltılan bölgeden gelen 25 bin kişiye hemen yeni iş, ev, okul, yuva kreş sağlandı. Tedavi altına alınanlara ve başka bölgelere aktarılanlara parasız dinlenme, sağlık kurumlarında parasız tıbbi yardım olanağı sağlandı. Tüm Sovyet halkı, kazaya uğrayanlara gösterdiği dayanışmayla gerçek bir hümanizm ve yüksek ahlak örneği verdi.

Mihail Gorbaçov'un deyişiyle, **"Çernobil enerji santralindeki patlama ve buna gösterilen tepkiler politik ahlak açısından bir tür denek taşı oldu. Birbirlerinden farklı iki yaklaşım tarzı, iki davranış tarzı bir kere daha kendini gösterdi."**

"KİT'ler birer birer satılıyor" (Basın)

KİT'lerin satışı engellenmelidir

İMF'nin ve Dünya Bankası'nın, **"KİT'lerden işçi çıkartın, personel yükünü hafifletin ve sonra bunları satın"** direktifini uygulamak için büyük bir gayretkeşlik içinde olan Özal hükümeti, son olarak da sigara üretiminde devlet tekelini ortadan kaldıran ve sigara üretimini yerli-yabancı özel sermayeye açan bir yasa çıkardı.

Daha yasa çıkmadan, işbirlikçi tekeller uluslararası sigara tekelleriyle ortaklı girişimlerini tamamladılar bile. Sabancı-Philip Morris, Tekfen Anadolu Holding-Reynolds, Koç-Rothmas ortaklıkları tütün üreticisinin sırtına binip halkı kazıklamaya hazır bekliyorlar.

Ülke ekonomisi içinde üretim payı yaklaşık yüzde 40 olan ve genişletilmiş yeniden üretimin ana görevini yerine getiren KİT'lerin (Kamu İktisadi Teşebbüsleri) tasfiye edilerek özelleştirilmesi, Amerikan Morgan Guaranty Bank'ın hazırladığı projeye göre sessizce sürdürülüyor. **"Özelleştirme programının başlatılması için hiçbir ciddi engelin bulunmadığını"** raporunda belirten Morgan Bank, birçok KIT'in acil satışını savunurken, bir kısmının da ölüme terk edilmesini öneriyor. Yine Morgan Bank, hızla satılmasında yarar gördüğü Etibank Bor tesislerinin satışının, kendisinin de ortak olduğu USBorax şirketine yapılmasını istiyor.

THY, NETAŞ, Kepez Elektrik, Çanakkale Seramik, Türk Kablo, Çelik Halat, Çukurova Elektrik'teki devlet hisseleri; Sümerbank'ın tekstil kolu, TPAO, SEK, PTT, TEK, YEMSAN, TURBAN, Etibank, bor, bakır, alüminyum tesisleri, Demir Çelik Işletmeleri, TKİ, Şeker Fabrikaları, Çimento Fabrikaları, Zirai Donatım Kurumu, DDY fabrikları acilen satılması ya da ölüme terkedilmesi gereken KİT'ler arasında yer alıyor.

Faşist diktatörlüğün ve 24 Ocak karalarının izlediği ekonomik programın başında yer alan bu plan, uzun süren hazırlıklarla yürütülüyor. Çünkü devlet sektörünü oluşturan KİT'lerin büyük çoğunluğu, çokuluslu tekellerin çıkarlarıyla çatışan bir öz taşımaktadır. Ancak varlığını büyük ölçüde devletin ekonomik gücüne ve bu gücü kendi çıkarları için kullanmaya dayandıran işbirlikçi tekelci sermaye, KİT'lerin kendi çıkarlarına ve emperyalizmin planlarına uygun bir duruma getirilmesini istiyor. Emperyalist buyruklarla ülke ekonomisinin temel taşlarını yıkmayı amaçlayan bu istek, işbirlikçi tekellerin ülke çıkarlarını, halkın çıkarlarını hiçe sayan asalak karakterini ortaya koyuyor. Planın uygulayıcısı Özal hükümeti de, uluslararası mali kuruluşların kâhyası göreviyle ülke ekonomisini pazara çıkarıyor.

Gelişmeler, demir-çelik, enerji, petrokimya, madencilik, bankacılık, ticaret, ulaşım ve tarımdaki belirleyici role sahip işletmelerin devri ile ülke ekonomisinin en kritik sektörlerinin, uluslararası tekellerin ve yerli işbirlikçilerin dolaysız kontrolüne geçeceğini gösteriyor. Evren-Özal diktatörlüğünün devlet sektörünü tasviye etmeyi amaçlayan bu girişimi durdurulamazsa, ülke ekonomisinin bağımlılığı, emperyalist soygun ve sömürünün boyutları kat kat artacaktır.

KİT'lerin özelleştirilmesi planın ardındaki tehlike büyüktür. Evren-Özal çetesini durdurmak, KİT'lerin varlığını korumak, bunların mal ve hizmetlerinin tekellere peşkeş çekilmesini önlemek için harekete geçmek her yurtseverin görevidir. Bu tehlikeli girişimin içyüzünü açığa çıkarmak, KİT'lerin sataşını engellemek tüm barış ve demokrasi güçleri, aydınlar, bilim adamları, gazeteciler, politikacılar, gençler, kadınlar için bir mücadele alanı olmalıdır.

Kadın hakları için mücadele demokrasi mücadelesine güç katıyor

Gazetenin "Eyüp canavarı" **dediği Şehriban'ın Niğde'den çıktığından beri düşlediklerinin hiçbiri olmadı. Mutfağı, misafirodası, ayakyolu, hamamı olan bir ev bulunamadı. Hep birlikte gezilere çıkılamadı, kocasının** "götüreceğim" **diye söz verdiği padişahın sarayı bir türlü gidilip görülemedi. Mahmut'u hastalandı, yatağa düştü. Söz verdiklerinin hiçbirine erişemedi... Tüm bunların üstüne bir gün kocasının her bir şeyleri beğenip, yaptığı el işini beğenmemesine sinirlendi. Gitti, ayakyolunda ağladı. Aynı gün görümcesinin** "köpek gibi zırlama" **demesi onu zıvanadan çıkardı. Kör şeytan, ütüyü görünce, hırsını almak için kordonuyla boğdu görümcesini. Sonra kendini öldürmeye karar verince çocuklarım üvey ana elinde kalmasın dedi. Aynı kordonla iki çocuğunu da boğdu. İlaç içti, olmadı. Damlardan attı kendini. Yine olmadı. Azrail bile sevmezmiş onu, bilemedi.**

Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıklar Hastahanesi yetkilileri ruh hastalıklarının işsizlerden en çok ev kadınlarında görüldüğünü söylüyorlardı. "Anlaşmazlıklara bir de ekonomik yetersizlikler eklenince kadınlar hastahanelerimize koşuyorlar. Ayrıca ülkemizde en adil dağılım stress dağılımı, yeni kurallar, yeni düzenlemelere uymayan kişiler giderek ruh hastası oluyor."

Eskiye göre değişen, kötüleşen yaşam koşullarına uyumsuzluk sayıları hiç de küçümsenmeyecek kurbanlar veriyor. Şehriban'ın yaşadığı trajedi örneği insanı dehşete düşüren gazete haberlerinde son yıllardaki artış özellikle dikkat çekiyor. Ve bu haberlerin kahramanları da çoğunlukla işsizler ve kadınlar.

Yetkilinin "yeni kurallar", "yeni düzenlemeler" **diyerek söylemek istediği 24 Ocak ekonomik yıkım politikasının yaşamın her alanına soktuğu** "orman kanunu", **yokluk ve her türlü yetersizlik. 24 Ocak politikasının tahrip gücünü, ekonomik sonuçları kadar geleneksel insani değerlerde yaptığı büyük tahribat da gösteriyor. Bu arada en büyük yarayı kadın-erkek ilişkilerinin, aile kurumunun aldığını görüyoruz. Bugün artık fuhuş yaygınlaştı derken, bunun kurumlaştığını da söylemek gerek. Eskisi gibi triko atölyesi tabelası altında, büyük kentlerin belli sokaklarında üç-beş ev değil, koskoca köyler sözkonusu olan. Fuhuş artık turizmin bir yan sektörü olarak iş alanı haline geldi. Ekonomik ve moral yetersizlik, kültürel yozlaşma bu iş alanının giderek büyümesinin önünü açıyor. Tan gibi magazin gazetelerinin** "ilginç" **haberlerinin malzemesi** "karısını satan koca" **artık bir uç örnek değildir ve geleneksel aile kurumundaki çatlamanın da bir göstergesidir. Ayrıca yozlaşmanın, çürümenin sonuçlarından yalnızca fuhuş sektörünün çalışanı olan kadın değil, toplumun her kesimindeki kadın zarar görüyor. Saldırılara uğruyor, kadınlığı aşağılanıyor.**

Çalışan kadının, emeği yalnızca bir "ek kazanç" **olarak görülse de, çalışma, kadına ailede biraz daha söz hakkı, sosyal çevresini genişletme, kişiliğini geliştirme olanağı veriyor. Ancak emekçi kadınlar için 9-10 saatlik acımasız çalışma koşulları ve çalışan kadını koruyan hizmetlerin yokluğu onun bu olanakları kullanmasını engelliyor. Zaman hepten yitip gidiyor. En doğal hakkı, ana olma mutluluğu işkenceye çevriliyor. Ayrıca ucuz ve sinik emek olarak görüldüğü üretim alanında da eşitsizliğin, horlanmanın altında eziliyor.**

Kırsal kesimde ise kadın ücretsiz bir köle olarak pek çok insan haklarından yoksun yaşıyor. Göçlerin, ayrılıkların, hiç yere evlatlarını hastalıklarla yitirmenin acısına katlanıyor.

Son yıllarda basında kadın sorununa geniş yer veriliyor. Ardarda kadın sorunları üzerine kitaplar yayınlanıyor. Düzenlenen paneller, seminerlerle sorular tartışılıyor. Tüm bunlar kadının bugünkü içler acısı durumu karşısında aydın, demokrat kadınların duyarlılıklarının arttığını ve bir çözüm yolu aramaya yöneldiklerini gösteriyor.

12 Eylül'den sonra ilk kez, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü çeşitli kesimlerden kadınların ortak taleplerinden oluşan bir dilekçenin TBMM başkanlığına verilişi ile kutlandı. Kadınlar, hükümetin 1985 yılında Nairobi'de yapılan toplantıya katılmak için imzaladığı "Kadınlara karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesi uluslararası sözleşmesi"**nin yaşama geçirilmesini istiyorlardı. Dilekçede Medeni Kanun'da değişikliklerin yapılması, çalışma hakkından kadınların tam ve eşit yararlanması, kırsal kesimde çalışan kadınlara sosyal güvenlik ve çalışan kadınlar için yaygın kreşlerin kurulması istemleri yer alıyordu.**

8 Mart ayrıca işçi kadınların da sendikaları bünyesinde yaptıkları seminerlerle kutlandı. Seminerdeki konuşmalar çalışan kadının sorunlarının ne denli ağırlaştığını, işçi kadınların kreş, doğum izni gibi istemlerinin bugün daha da yakıcı önemde olduğunu gösterdi. Bir başka panelde ise kadın haklarının, insan haklarının bir parçası olarak önemi vurgulanıyor, kadınların barış istemi üzerinde özellikle duruluyor ve etkin politikaya katılarak haklarını daha iyi savunmalarının gerekliliği konuşmacıların ve paneli izleyenlerin ortak kanısı oluyordu.

Geniş kadın kesimlerinde gözlenen hareketlilik bir çözüm arayışı içine girince kadın hakları için verilecek savaşımın kaçınılmaz olarak demokrasi savaşımıyla iç içe geçtiği görüldü. Bu zorunluluğu kadın hakları için demokratik girişim dilekçesinin aktif destekçileri şu sözlerle anlatıyorlar: "Böyle bir birlikten bilinç doğar, dayanışma doğar, güç doğar. İlerde kadınlar, bu gücü yalnızca kendi hakları için değil, barış, demokrasi ve tüm toplumun mutluluğu için kullanabilecekler, böyle bir toplumda onlar da daha insanca yaşama şansına kavuşacaklardır."

Tokyo zirvesinin getirdikleri

Geçtiğimiz mayıs ayının ilk haftasında, Tokyo'da yedi emperyalist ülkenin katıldığı bir zirve toplantısı yapıldı. Zirvede ekonomik sorunların yanı sıra, ağırlıklı olarak **"Uluslararası terör"** konusu üzerinde duruldu.

Emperyalist devletler arasında pazar paylaşımı çelişkisi, bir yandan derinleşirken, öte yandan sorunların çözümü için, sıcak savaşa yeltenme yerine, entegrasyona girerek, politik yollarla sorunu çözme eğilimi günümüzde ağır basmaktadır. Tabii ki bu ilişkilerde, aslan payını daha güçlü olan emperyalist devlet kapmaktadır. Japon teknolojik sanayinin süratle gelişmesi, dışpazarlara özellikle Batı Avrupa ve ABD pazarlarına büyük bir hızla yayılması, Batılı emperyalist tekelleri büyük oranda tedirgin ediyor. Japon emperyalizmi, dünya pazarlarına hakimolma savaşımında, ABD, Ingiltere, F. Alman emperyalizmi ile büyük bir yarış halinde, onları tehdit eder duruma geldi.

Ne var ki, aralarındaki tüm kapışmalara rağmen, dünya barışını sürekli tehdit eden, mütemadiyen savaş kışkırtıcılığı yapan, devlet terörizmini uluslararası dış politikası haline getiren ABD emperyalizminin yanında, birlikte tavır alışları dikkat çekicidir. Bunun en somut örneği Libya saldırısında kendini gösterdi. ABD emperyalizmi, Libya'ya saldırısından önce CIA eliyle bir takım komplolara girişti. Daha sonra **"Libya terörist eylemlere girişiyor, uluslararası terörizmi destekliyor"** yaygarasını koparttı. Ardından Libya'ya yönelik provakasyonlara girişti. Dünyanın gözü önünde tüm vahşetiyle Libya'ya saldırdığı, sivil halka yönelik toplu katliamlara giriştiği halde, tüm Batılı emperyalist ülkeler, açıktan ABD nin yanında tavır alarak, bir kez daha birlikteliklerini gösterdiler.

Tokyo zirvesine katılan Kanada, Italya, Fransa, Ingiltere, F. Almanya ve Japonya; ABD'nin Libya'ya yönelik ekonomik ve diplomatik önlemler paketini desteklediklerini açıkladılar. ABD'nin öngördüğü önlemler arasında, Libya hava yollarının boykot edilmesi, Avrupa'daki tüm Libya havayolları bürolarının kapatılması, Avrupa hükümetlerinin, Libya'nın ortak olduğu mali kuruluşlar ve bankalardan yatırdıkları paraları çekmeleri, Libya'da yatırım yapmış Avrupalı şirketlere, geri çekilmeleri için baskı uygulamaları bulunuyor.

Zirve sonucu yayınlanan ortak bildiride, **"uluslararası terörizm ile mücadele"** konusunda, **"Terörizmle ilişkisi saptanan ülkelerin vatandaşlarına vize zorunluluğu, bu tür ülkelere silah satışının yasaklanması, bu gibi ülkelerin diplomatlarının seyahat etme ve özgürlüklerinin kısıtlanması, gerekirse büyükelçiliklerinin kapatılması ve gerektiği taktirde bireysel terör eylemine başvurulabileceği"** görüşlerine yer veriliyor.

Kudurmuş, saldırgan Reagan yönetiminin ve hempalarının açıkça anlatmak istedikleri; ulusal kurtuluş hareketlerini terörist olarak göstermek, gözden düşürmeye çalışmak, bağımsız, egemen, demokratik ülke ve yönetimleri tehdit ederek boyun eğmeye zorlamaktır. Nitekim zirveden sonra, adeta zafer sarhoşluğuyla basına bir açıklama yapan Reagan, bu gerçeği açıkça sergiledi. Reagan Libya örneğine dikkat çekerek, **"terörizme karışan ve destekleyen ülkelerin başına da böyle örnekler gelecektir."** biçiminde yeni tehditler savurdu.

Kontra Reagan Tokyo zirvesine giderken, Balı adasında açıkça Suriye'ye tehdit yönelterek, şu açıklamada bulundu. **"Suriye terörizmi destekliyor. Buna ilişkin elimizde henüz yeterli kanıt yok. Bulunduğu takdirde gereken önlemleri almaktan çekinmeyeceğiz."** ABD'nin Suriye'ye saldırı hazırlığı arasında, Akdeniz'deki uçak gemisi sayısını ikiden üçe çıkarması da bulunuyor. Reagan yönetimi, Suriye'ye saldırmak amacıyla, Hint Okyanusunda bulunan **"Enter Prise"** uçak gemisini de Akdeniz'e getirdi.

Bu arada Israil'in, Suriye' ye yönelik tutumunda büyük bir sertleşme görülüyor. Israil Savunma Bakanı Izak Rabin, 1985 Haziranında **"Suriye'nin topraklarında gerilla eylemlerini denetlemekte Ürdün ve Mısır'dan bile daha başarılı olduğunu"** belirtirken; Israil Dışişleri Bakanı Izak Şamir, ABD'nin Libya'ya saldırısından hemen sonra **"Suriye'nin de teröre karıştığını, bu nedenle Şam'ın da cezalandırılması gerektiğini"** belirtiyordu.

Israil, geçen ay Londra'da EL-AL uçağının bombalanması girişiminden Suriye'yi sorumlu tutarak, misillemede bulunacağını açıklamıştı. Londra'daki Suriye büyükelçiliğinden olayla ilgili yapılan açıklamada **"Suriye'ye karşı bir Amerikan ve Israil saldırısını haklı göstermek için uluslararası sinsi bir kampanya başlatıldığı"** bildiriliyor. Israil askerlerinin, Suriye sınırındaki Golan tepelerinde siperler kazdıkları, Ürdün'ün Akabe limanı yakınlarında yığınak yaptıkları biliniyor. Bu arada Sovyetler Birliği, Suriye'ye bir saldırı olasılığına karşı ABD'yi sert bir ifadeyle uyardı.

ABD emperyalizmi ve Israil siyonizminin tüm provakasyonları boşa çıkarılacak. Bölgedeki ilerici devrimci kurtuluş hareketlerini yoketmeye onların gücü yetmeyecektir. Bağımsız, demokratik, ulusal Arap devlet yönetimlerine boyun eğdirmeye, bu yönetimleri birer ABD uydusu haline getirmeye ABD'nin gücü yetmeyecektir.

Şili'de mücadele yükseliyor

Şili'de kanlı darbenin 12. yılında Pinochet rejimi zor günler yaşıyor. Yılbaşından bu yana birbirini izleyen büyük gösterilerden sonra şimdi de faşist rejime karşı kitlesel bir direnişin hazırlıkları sürdürülüyor.

Pinochet yönetiminin kanlı saldırılarına rağmen ortadan kaldırmayı başaramadığı Şili Komünist Partisi ve onun içinde yeraldığı Halkçı Demokratik Hareket faşizme karşı yükseltilen mücadelenin en militan gücü olarak saflarını genişletiyor. Buna karşılık Hristiyan Demokrat Parti, Sosyal Demokrat Parti, Radikal Parti, sağ-kanat Cumhuriyetçiler, eski Sosyalist Parti'nin bir bölümü ve Liberal Hareket'ten oluşan Demokratik Ittifak içerisinde yer alan sağ-kanat politik güçler komünistlerin artan etkisi karşısında onları tecrit etmek için çeşitli yollara başvurarak aslında faşizma karşı verilen mücadeleyi zaafa uğratmayı sürdürüyorlar. Ancak her alanda hayatın dayattığı anti-faşist birlik, faşizme muhalif tüm güçler arasında karşılıklı anlayışı geliştiren adımların atılmasıyla somutlanıyor. Bunun canlı bir ifadesi bugün Şili'de gençliğin politik örgütlerinin ülkenin demokratikleştirilmesi talebiyle ortak eylem anlaşması imzalamış olmasıdır.

Son olarak 1 Mayıs'ta başta Santiago olmak üzere ülkenin çeşitli yerlerinde gösteriler yapıldı. Santiago'nun ana caddelerini tutan polis ve ordu birliklerine rağmen, bu yıl 1 Mayıs gösterileri Pinochet yönetimine karşı yapılan en büyük gösterilere dönüştü. Santiago sokaklarında barikatların kurulduğu gösteriler sırasında askerlerin ateş açmasıyla onlarca kişi yaralandı, 700'den fazla gösterici tutuklandı.

Şili'de önümüzdeki günler daha yoğun direnişlere gebedir ve Pinochet cuntası temellerinden sarsılmaktadır.

Zafer Güney Afrika halkının olacak

Güney Afrika'da ırkçı, beyaz azınlık, Botha Diktatörlüğüne karşı Güney Afrika yerli halkının özgürlük mücadelesi, Afrika Ulusal Kongresi (ANC) öncülüğünde büyük bir hızla gelişiyor. Güney Afrika yerli halkı, yıllarca kan dökülmesini önlemek amacıyla, özgürlük savaşımını barışçı yollarla sürdürmeyi denedi. Ancak pratik yaşamın bizzat kendisi, halkın savaşım deneyimi şunu açıkça gösterdi ki; zora başvurmadan, halkın devrimci şiddetini kullanmadan, çok yönlü kitle eylemleri gerçekleştirilmeden özgürlük elde edilemez.

ANC (Afrika Ulusal Kongresi) 1960'tan itibaren yeni bir dönem başlattı. ANC'ye bağlı silahlı bir güç oluşturuluyor, halk yeniden Apartheid yönetimine karşı aktif bir savaşıma sokuluyordu. ANC, başta işçi sınıfı olmak üzere, komünist partisinden, kiliselerden, tüm halk kesimlerinden sınırsız bir destek alıyor. ANC, Apartheid yönetimine karşı özgürlük savaşımında çok sayıda militan yitirdi. Bugün ırkçı Botha rejiminin zindanlarında Nelson Mandela gibi çok sayıda politik lider ve binlerce politik tutuklu onurluca direniyor.

Irkçı Botha diktatörlüğüne karşı hemen hemen hergün maden ocaklarında, işyerlerinde, okullarda, kırsal kesimlerde protesto sesleri yükseliyor. Yığınsal eylemler, hemen hemen tüm kentlere yayılırken, nisan ayının sonlarına doğru son 25 yılın en büyük protestosu yaşandı. Bir cenaze töreninde konuşan Nelson Mandela'nın eşi Winnie Mandela, Botha rejimini teröristlikle suçlayarak, siyahlara doğrudan eyleme geçme çağrısında bulundu. Winnie Mandela halka yaptığı çağrıda **"artık gözyaşı dökmek zamanı sona ermeli, göz yaşlarımızı harcamamızın bir anlamı yok, doğrudan eyleme geçmedikçe, ırkçı yönetime karşı verdiğimiz mücadeleyi kazanamayız."** dedi.

Geçen 1 Mayıs'ta, Maden Işçileri sendikası, 1 Mayıs'ın resmi bayram ilan edilmesini isteyerek, ırkçı rejimi protesto amacıyla tüm çalışanlara 24 saatlik işi bırakma eylemi çağrısında bulundu. Işçilerin yüzde 100'üne yakını bu eyleme katıldı. Irkçı Botha diktatörlüğünün tüm engellemelerine rağmen, Güney Afrika halkı, 1 Mayıs'ı çok geniş gösteri ve protesto eylemleriyle kutladı.

Güney Afrika, zengin altın, platin, elmas ve kömür madenleriyle, jeopolitik konumu itibarıyla uluslararası öneme haiz, emperyalizmin iştahını çeken bir ülkedir. Güney Afrika'da başta ABD, Ingiltere olmak üzere F. Almanya, Fransa ve Kanada gibi emperyalist Batılı ülkelerin, milyarlarca dolar tutarında yatırımları bulunuyor. ABD emperyalizminin uşağı, ırkçı Botha diktatörlüğü şimdiye dek egemenliğini Batılı emperyalist devletlerin ve nüfusun küçücük bir dilimini oluşturan yerli işbirlikçilerin desteğiyle sürdürebilmiştir.

ABD emperyalizmi, ırkçı Botha diktatörlüğünü sürekli olarak, ilerici Angola, Mozambik yönetimlerine karşı tehdit unsuru olarak kullanmıştır. Bölgedeki ulusal kurtuluş hareketlerine karşı kullanılan Botha diktatörlüğü, 1966'dan beri Namibya'yı işgal altında tutuyor. Birleşmiş milletlerin Namibya'nın bağımsızlığı konusundaki isteğine rağmen, Botha diktatörlüğü hala işgali sürdürüyor.

Güney Afrika kurtuluş hareketi, öylesine gelişip, güçlendi ki; ırkçı Botha diktatörlüğü, işverenlerin, beyaz azınlığın bile desteğini yitirmiş durumda. Dünya kamuoyunda ırkçı, soykırım politikasıyla meşhur olan Botha'nın reform aldatmacaları artık onu kurtarmaya yetmez. Botha diktatörlüğü bir yandan ekonomik ve siyasi bunalım içinde kıvranırken, öte yandan ülke ve dünya kamuoyundan büyük bir hızla yalıtlanma sürecini yaşıyor. ABD emperyalizmi bile onu açıktan destekleyemez duruma geldi.

Afrika kurtuluş hareketi, dünya kamuoyunun büyük bir sempatisiyle izleniyor. Farklı politik eğilimlere sahip herkesten destek ve ilgi görüyor. Güney Afrika halkının özgürlük mücadelesinin zafere ulaşacağı gün pek uzak değildir.

Zafer, Güney Afrika, yerli halkının olacak. Irkçı diktatör Botha, emsalleri gibi hakettiği yeri bulacaktır. ANC lideri Oliver Tambo **"Ben kanlı bir ortamın engellenebileceğine hiçbir zaman inanmadım. Böylesi bir ortamın oluşabileceği değil, şu anda mevcut olduğu endişesini taşıyorum. Biz mücadele edeceğiz. Ve bu kanlı olacaktır. Biz kurban vereceğiz Batıda Hitler rejimine karşı büyük kurbanlar verildiği gibi. Bu rejim de Hitler rejimi gibi yıkılacaktır."** diyor.

Reagan'ın zamları

(Bu çeviri, "Neue Zeit'ın Şubat 86 7. sayısından derlenmiştir.)

ABD politikacılarına, onların işine gelmeyen sorular sorulduğunda çok kez verdikleri yanıt **"yorum yok"** olmaktadır. 1980 yılından günümüze, yani Reagan'ın Beyaz Saray'a yerleştiğinden bu yana uygulanan hükümet politikası, politikacıların **"yorum yok"** diyebileceği sorularla doludur. Örneğin, bu süre içinde vergi sisteminde yapılan değişiklikler, ABD'nin yüzde 20'lik **"mutlu azınlığı"** arasında kişi başına yılda 1500 Dolar vergi avantajı sağlarken, **"en alttaki"** yüzde 20'lik kitle kişi başına 200 Dolar kayba uğramıştır.

Son beş yılda elektriğe yüzde 36, gaza yüzde 45 zam gelmiştir. Otobüs, tranvay ve tren gibi kamu taşıt araçları yarıdan fazla pahalılaşmıştır. Yüksek okul masrafları yüzde 66 artmıştır. Yasaların zorunlu kıldığı hastalık sigortası olmadığından, bugün hasta olan bir ABD vatandaşı doktora gittiğinde, muayene ücreti olarak, 1980'e oranla yüzde 63 daha fazla para ödemektedir.

Benzeri örnekleri çoğaltabiliriz. **"mucize"** olarak gösterilen Reagan ekonomisi, ABD toplumunun en geniş kesimlerini uçurumun kenarına getirmiştir. ABD köylülerinin içinde bulunduğu ve kamuoyuna **"geçici bir kriz"** olarak yutturulmaya çalışılan durum korkunçtur.

Devlet borçları, bütçe açığı giderek artmakta, derinleşmektedir. Senatör John Chaffee **"189 yılda, beş büyük savaş sonucu yaptığımız bir trilyon Dolar borca karşın, borcu beş yılda 2 trilyon Dolar'a çıkaran bir ülkeyiz"** demektedir. Bu süre içerisinde devlet borçları ulusal büyüme oranından çok daha hızlı artmıştır. Bu tempo ile gitmesi halinde, önümüzdeki 10 yıl içerisinde ulusal üretim de elde edilecek her bir Dolar'a, 2,5 Dolar borç payı düşecektir.

HER ŞEY PENTAGON İÇİN

ABD halkına hitaben ayda bir yaptığı televizyon konuşmasında ülkenin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal durumu aşılması gereken bir süreç olarak göstermeye çalışan ve bunun için de vatandaşlardan **"fedakârlık"** bekleyen Reagan, Amerikan ailesi için duyduğu endişeyi belirtmekte, onların duygusal yönlerine seslenmektedir. Reagan'nın **"sermayesi"** halkın ulusal ve dini duygularıyla oynamaktan ilersine yetişmemektedir.

Diğer yanda, Reagan yönetiminin planladığı 994 milyar Dolar'lık, 1986 yılı devlet giderlerinin, 311,6 milyar Dolar'ı doğrudan Pentagon'a, silahlanma harcamalarına ayrılmaktadır. Buna ek olarak, Enerji Bakanlığı bütçesinden de 8,7 milyar Dolar'lık bir pay nükleer silahlar programı için ayrılmıştır. Geçtiğimiz yıla oranla silahlanma harcamalarında yüzde 12 oranındaki bir artışla birlikte, önümüzdeki beş yıl için planlanan silahlanma harcamalarındaki artış toplamı yüzde 42'dir. Bütün bunlardan başka devletin diğer makamlarının bütçesinden de silahlanmaya pay ayrıldığını unutmamak gerekir. Örneğin, Ulusal Hava ve Deniz Dairesi (NASA) geçtiğimiz yıl, Savunma Bakanlığı'nın uzay araştırmalarına 500 milyon Dolar ödemiştir. ABD'deki silahlanmaya karşı uzmanların ortak görüşü **"Reagan'ın silahlanmaya harcanan gerçek rakkamları gizleyebilmesi için, bu harcamaları çeşitli bakanlıklara paylaştırdığı"** şeklindedir.

Reagan bugüne kadar halktan kısıtladığı sosyal haklarla yetinmemektedir. Geçen yıl parlamento tarafından kabul edilmeyerek geri çevrilen, **"sosyal ve ekonomik alanlarda kısıtlama programı"** bu yıl daha da sertleştirilerek gündeme getirilmiştir. Yeni program, bütçedeki, gençlerin meslek eğitim olanaklarını, işsizliğin azaltılması programını, köylülere verilecek tarım kredisini, açlara ve özellikle çocuklara yapılan yardımları, öğrenci burslarını göreceli bir biçimde kısıtlamaktadır.

Reagan bütün bu kısıtlamaları halka **"gönül rızasıyla"** kabul ettirebilmek için yine eskimiş bir metoda başvurmakta, **"Rus tehditi"** masalını anlatmaktadır. Halk arasında bu masala inananların sayısı ise giderek azalmaktadır. Şubat 86 başlarında öğrenci gençlik arasında yapılan bir araştırmanın sonuçları açıklandı. Dış politikada gençlerin gelecekteki en önemli görevinin ne olduğu sorusuna, Angola ve Afganistan'da karşı devrimci güçlerin desteklenmemesi yanıtını verdi gençler. Öğrencilerin yüzde 91'i ABD-Sovyet ilişkilerinin geliştirilmesinden yana olduklarını, yüzde 76'sı ABD hükümetinin nükleer silahların yokedilmesi sorununa öncelik tanımasının gerektiğini belirtti.

Reagan ve yönetimi bütün bunlara aldırmıyor. Geçenlerde politik dostları çevresinde söylediği şu sözler onun gerçek amacını ortaya koymaktadır: **"Amerikan halkına.eriştiğimiz gelişmenin yetmediğini, gerici çevrelerin hedefine ulaşıncaya kadar da yetmeyeceğini söylemek zorundayız."**

Direnirsek kazanırız

Baştarafı 1. sayfada

Diktatörlüğün işçi sınıfımıza saldırılarının bir halkasını oluşturan kıdem tazminatı hakkının budanması girişimine, sözleşmeli personel durumuna getirilmek istenen KİT'lerde çalışan işçiler direnerek, Birleşik Alman İlaç Fabrikası işçileri başarılı bir grevle karşı çıktılar. Haklarını korudular. Bu karşı çıkışlar, kararlı, yürekli, sonuç alıcı mücadele biçimleri olarak yol gösterici oldu. Ardından İzmir mitingi işçilerin, emekçilerin birleşik gücünü ortaya koydu. Tüm demokrasi güçlerine, yurtseverlere diktatörlüğe karşı mücadelede birlik olmanın, direnmenin güçlü bir örneğini verdi. Direnirsek kazanırız, birleşirsek yeneriz şiarı, bir kez daha işçilerin, emekçilerin, yurtseverlerin, demokrasi isteyen herkesin bilincine çıktı.

Bugün Kıdem Tazminatı Yasa Tasarısına karşı toplanan 65 bin imzanın bir dilekçeyle, yasanın çıkarılmaması için meclise verilmek istenmesi ve yurt çapında bu kampanyanın sürdürülmesi hakkını aramak, korumak isteyen insanları birleştirecektir. Sendikaların örgütlülüğü, işçilerin kararlılığı ve direnme azmi daha güçlü çıkışların, daha geniş birliklerin yolunu açabilecektir.

Sol Birlik, haklarını korumak için yasaya karşı çıkan işçileri ve kampanyayı örgütleyen sendikacıları vargücüyle destekleyecektir. Tüm demokrasi güçleri, emeğe değer veren her namuslu insan sendikaların bu eylemini desteklemeli, **"iktidara güvenmediklerini"** belirten sendikacıların yanında yer alarak, bugünkü iktidarın temelini oluşturan parababalarının karşısında saf tutmalıdırlar. Demokrasi isteyenler, birlikten yana olurlarsa, direnirlerse kazanacaklardır.

Üniversitelilerin hak arama mücadelesi

Baştarafı 1. sayfada

Hiçbir üniversitede öğrenci derneği kolaylıkla kurulamadı. Rektörün, YÖK'ün, polisin engellemeleriyle karşılaşıldı. Bunları aşarak kurulan derneklerin faaliyetlerine yeni kısıtlamalar getirildi. Üyeler takip altına alındı, fişlendi ve hatta ODTÜ örneğinde olduğu gibi bizzat rektör, dernek üyelerine tek tek mektup yazarak; derneğin kanun dışı olduğu gerekçesiyle üyelikten ayrılmalarını istedi.

Ankara'da Hacettepe yurtlarında uygulanmaya çalışılan kışla disiplinine karşı öğrencilerin haklı direnişini, İzmir'de doktor bulunmaması nedeniyle yurtta bir öğrencinin mide kanamasından ölmesine karşı yapılan protestoyu; kamuoyu gazete haberlerinin yanısırı öğrenci derneklerinin ortak açıklamalarından da öğrendi.

Derneklerin her türlü engellemeye karşın kurulması ve giderek mücadelelerini birleştirmeleri faşist yönetimi telaşa düşürüyor. Azaltmadan uyguladığı baskıların yanısıra yeni oyunlara da başvuruyor. Öğrenci derneklerini yasa dışı örgütlermiş gibi göstermeye çalışıyor.

Tüm bunlar Evren-Özal diktatörlüğünün hiçbir hakka tahammül etmediğini göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin mücadelesi bu gerçeği çok açık olarak sergilemektedir. Faşizm bir yandan en basit hak arama mücadelesini bile ezmeye çalışırken öte yandan da verilen mücadele karşısında adım adım gerilemek zorunda kalmaktadır.

Üniversite gençliğinin demokratik talepleri için mücadelesini hiçbir baskı durduramayacaktır.

F.Almanya Devlet Başkanı'ndan faşist rejime destek

Baştarafı 1. sayfada

Elbette bu gelişme şaşırtıcı olmadı. Türkiye'yi sömüren Batılı emperyalistlerin sıcak ilişkileri zaten varola geldi. Ama onlar sadece belli bir süre, sözde savundukları **"demokrasi"** imajını ayakta tutabilmek ve kamuoyunun tepkisini çekmemek için zorunlu olarak ilişkilerini biraz soğutmak zorunda kalmışlardı.

Bu nedenle, Evren-Özal çetesinin, işkence ve terör rejiminin özüne dokunmadan biçimde yaptıkları bazı değişiklikleri demokrasiye geçildiğinin kanıtları olarak kabul etmeleri de doğaldır. Onlar için önemli olan sömürülerini sürdürebilmeleridir. Bunun için de yapmayacakları iki yüzlülük, söyleyemeyecekleri yalan yoktur.

Oysa gerçeklerin böyle olmadığını Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nda yaşanan olaylar bir bir gösteriyor. Faşist rejimin işkenceleri, köy baskınları, toplu tutuklamaları ve sürgünleri azalmadan sürüyor. Diğer yandan onlar eskisi kadar istedikleri gibi rahat hareket edemiyorlar. Rejim karşıtı güçlerin giderek yükselen mücadelesi ve uluslararası dayanışma, Evren-Özal rejimini giderek sıkıştırıyor; onu şu an özde olmasa da bazı konularda geri adım atmaya zorluyor. Sol Birlik'in Türkiye ve T. Kürdistanı'ndan göçmen işçi örgütlerinin düzenledikleri teşhir ve protesto eylemlerine ve kamuoyundan verilen güçlü desteğe ateş püskürmeleri bunu açıkça gösteriyor.

Özellikle böylesi bir dönemde F. Almanya Devlet Başkanının resmi ziyareti ve Avrupa Konseyi'nde faşist rejime verilen etkin destek, F. Almanya'nın amacını da ortaya koyuyor. O, rejimin uğradığı diplomatik tecriti kırmaya ve ona prestij kazandırmaya çalışıyor. Hiç kuşku olmasın, o tüm bunları sömürüden aslan payını almak için yapıyor. Kendi ülkesinde demokratik ve sosyal hakları budamaya çalışan, sendikalara savaş açan, yabancı düşmanlığını tırmandıran, ABD' nin çılgınca silahlanma planlarına gözü kapalı evet diyen gerici Kohl hükümetinin ve arkasındaki güçlerin insan haklarına saygılı olmalarını beklemek saflık olurdu zaten.

Üstelik bir de Weizsäcker Hitler faşizmi nedeni ile ülkelerini terketmek zorunda kalıp Türkiye'ye sığınmış bilim adamlarının anısına İstanbul Üniversitesine çelenk de koyacakmış. Üç üniversite mezunu Bay Weizsäcker, sadece demokratik bir rejim ile faşist bir rejimi birbirinden ayırt edememekle kalmıyor; gerçek bilim adamlarının zindanlarda çürütüldüğü, bir kısmının da aynı Hitler Almanyası'nda olduğu gibi ülkelerini terk etmek zorunda kaldığı, dilekçe ile görüşlerini açıklayan aydınların ve ölüm cezasına karşı çıkan doktorların yargılandığı sahte bilim adamlarının revaçta ve işbaşında olduğu Türkiye'yi de **"bilime saygılı"** diye lanse etmeye çalışıyor. Bu davranış olsa olsa bilime ve bilim adamlarına sürülen bir leke olabilir.

Tüm bu zorlamalarda fayda etmeyecek. Halklarımızın mücadelesi ve uluslararası dayanışma faşist rejimin ve dostlarının oyunların boşa çıkaracak, özgürlüğün ve demokrasinin önündeki engelleri bir bir aşacaktır.

İşçi sınıfımız grev istemini yükseltiyor

Baştarafı 1. sayfada

– Yüzde 25 artı 2500 liradan fazla zam verilmeyecek.

– İşçilerin yönetime katılmalarına ait hükümler sözleşmelerden çıkarılacak.

– Kıdem tazminatları 30 günden fazla olmayacak. Olanlar çıkarılacak.

– İkramiyeler kesinlikle artırılmayacak.

– Evlenme, ölüm, yakacak gibi sözleşmelerde yer alan sosyal yardımlarda artış yapılmayacak.

– Sosyal yardım kalemleri azaltılacak.

– Sözleşme görüşmelerine eskiden olduğu gibi kamu kesimi yöneticileriyle başlanıp bazı maddeler geçilmiş olsa bile, bu sözleşmelere başlanmamış sayılacak.

24 Ocak ekonomik kararlarıyla uygulanan sıkı para politikası, enflasyonu aşağı çekme adına ücretleri sürekli düşürmüştür. DIE verilerine göre 1980 yılından bu yana işçi ücretlerinde ortalama yüzde 43,4 bir gerileme olduğu görülüyor. Ayrıca enflasyonun yüzde 45 dolayında seyrettiği günümüzde öngörülen yüzde 25'lik ücret artışının ne kadar komik bir rakam olduğu görülür.

Gıda sanayii işverenleri sendikası başkanı ve TİSK yönetim kurulu üyesi Nazım Düzenli, ücret artışlarında kesinlikle yüzde 38'in üstüne çıkmayacaklarını, sosyal haklarda da herhangi bir artışın yapılmayacağını açıkladı.

İşçi sınıfı, politik ve ekonomik baskı ve saldırılara karşı sessiz kalmayacağını, 22 Aralık 1985'te kamuoyuna açıklamıştı. 22 Aralık 1985'te Türk-İş'in yaptığı tabana danışma toplantısında, işçiler genel grev talebini yükseltti.

30 Nisanda olağanüstü olarak toplanan Türk-İş Başkanlar Kurulu, işçi sorunlarının çözümü için, "miting ve yürüyüş şeklindeki eylemlerin sürdürülmesi, bu eylem biçimlerinin sonuç vermemesi durumunda genel grevin gündeme getirilmesini kararlaştırdı." Aynı toplantıda alınan kararla, 22 Haziranda Eskişehir'de bir miting ve yürüyüş, daha sonra sırasıyla Konya, Kayseri, Samsun, İzmit, Ankara illerinde miting ve yürüyüşler gerçekleştirilecek.

Başkanlar kurulunun 1 Mayısta yayınladığı bildiride, "bütün olumsuzluklar işçi hareketinin hak alma mücadelesinin boyutlarını genişletmeye ve genel grev kararını gündeme getirmeye yeterlidir." denildi.

Bu arada gıda iş kolunda, Tek Gıda İş Sendikası SEK ve özel sektöre ait 12 işyerinde, Öz Gıda İş ise; Tur yağ, Ülker gıda, Vaniköy gıda ve iki un fabrikasında grev kararı aldı.

Ancak şu unutulmamalıdır ki; savaşım sonucu elde edilen ekonomik-demokratik haklar, kazanımlar demokrasinin hakim olduğu yerde korunabilir, geliştirilebilir. Geniş sendikal özgürlüklerin, ekonomik-demokratik ve sosyal hakların elde edilmesi mücadelesi, sıkı bir biçimde demokrasi mücadelesine bağlıdır. Bu anlamda faşist Evren-Özal diktatörlüğünü yıkmadan, çalışan emekçi halk yığınlarından yana bir demokrasi kurulmadan, elde edilen kazanımların korunması olanaklı değildir.

1 Haziran Dünya Çocuklar Günü ve bizim çocuklarımız

Baştarafı 8. sayfada

kızlar tüm uluslararası, ulusal ve bölgesel örgütler ortak çabalarıyla çocukların yaşamı ve mutluluğu adına yeryüzünde barışı savunabilirler."

Ülkemizde çocuklar üzerine verilen istatistikler onların yaşadığı korkunç gerçeği yansıtıyor. Doğan her bin çocuktan 120'si 1 yaşına gelmeden ölüyor. Bu oran Türkiye Kürdistanı'nda her dört çocukta bire çıkıyor. Öte yandan 0-14 yaş diliminde toplam nüfusumuzun yüzde 40'ına yaklaştığı belirtiliyor. Ülkemiz insanlarının üçte birinden fazlasını oluşturan bu kuşak nasıl yetişiyor?

Yüzbinleri bulan çocuk işçiler sekiz saatlik işgünü de dahil, hiçbir sosyal haktan yararlanmadan, nefes almadan çalışıyor. 3 milyonu geçen çıraktan sigortalı olanların sayısı 6 bini bile bulmuyor. Çırakların ölümle sonuçlanan iş kazalarında Türkiye, dünyada baş sırayı tutuyor.

Yaşamla, yaşamın yeniden yaratılmasıyla çocukların çok sıkı bağı vardır. Onların sağlıklı gelişmesine yönelik her yatırım geleceğin mutlu dünyasına yönelik bir yatırımdır. **"Çocuklarımız geleceğimizdir"** sözünü yalansız söylemek ancak böyle mümkündür. Dünya Çocuklar Günü bize, daha sıkı omuzlamamız gereken bir görevi hatırlatıyor: Barış, demokrasi ve özgürlük günlerine giden yolu açmak. Mutlu bir gelecek adına verilecek bu kavga, çocukların geleceğini belirleyecektir.

Cunta bataklığında mebus pazarı

Baştarafı 1. sayfada

Donat'tan Rauf Tamer'e varıncaya dek, **"kokuşma"** tabirini kullanmayan kimse neredeyse kalmadı. Cuntanın süngü gücüyle kurduğu **"Türk tipi demokrasi"**nin kokusu, kırk gün bile geçmeden ayyuka çıktı.

Cuntanın **"tek seçici"**liğinde oluşan parlamentoda, milletvekili transferini sözde yasaklayan anayasanın 84. maddesini Özal'ın askıya almasıyla girilen transfer sezonu hayli haraketli geçti ve kelepir fiyatına milletvekilleri kapanın elinde kaldı. **"Beş elekten geçmiş"** milletvekilleri, eskisi gibi parakende değil, bu kez toptan piyasaya sürüldüğü için, buna mebus pazarı yerine mebus hali demek daha yerinde olur. Sonuçta, cuntanın **"müsaadesine mazhar"** olup 6 Kasım' da meclise girebilen 3 partiden ikisi yok olurken, DYP ve yeni kurulan HDP mecliste grup sahibi oldular.

Cuntanın has partisi, **"iktidara mahkum"** MDP'nin en nihayet kendini feshetmesiyle başlayan köşe kapmaca yarışında, iki günde iki parti değiştiren, dün tükürdüğünü bugün yalayan, törenle üye olduğu partiden bir buçuk saat sonra telgrafla istifa edip rekorlar kitabına geçenler, cuntanın tam da kendisine yarayan seçmece milletvekilleri, meclis aritmetiğini TL'nin oynak kuruna çevirdiler. Meclis meclis olalı, böyle bir rezalet yaşanmamıştır.

Bu rezil tablo, tamamıyla cuntanın eseridir. Başka suçlu aramak gaflettir. Hele meclisteki güruhu K. Evren'e şikayet etmek, gafletten de öte bir şeydir. Gerici, halk düşmanı, faşist diktatörlükler, dünyanın her yerinde ve her zaman, tepesine tünedikleri toplumu, yozluğun, çürümüşlüğün, kokuşmuşluğun batağına itmişlerdir. Toplumsal çürüme, daima baskı, terör ve yalana eşlik eder. Doğa yasaları kesinliğinde bir sosyal yasadır bu. İlericilerin ağır baskı altında tutulduğu, emekçilerin hak ve özgürlüklerinin yok edildiği her yerde, kokuşma ve yozlaşma herşeye egemen olacak demektir. 12 Eylül'ün yaptığı da budur.

Bugün yaşanan benzeri görülmemiş rezaletin baş suçlusu, iktidarı silah zoruyla gaspedip, halk güçlerine karşı açık savaş yürüten, demokratik hak ve özgürlükleri çiğneyen, tüm insani değerleri ayaklar altına alan, demokrasi ve halk düşmanı cuntadır. Cuntayı cuntaya şikayet etmek, orduya müdahale çağrısı çıkarmak ve **"yaptıkların yetmedi, sakın durma devam et"** demek değilse nedir? Sözde **"ince politika"** adına cunta anayasasına sahip çıkmak, **"Anayasa kevgire döndü"** diye ahlanıp vahlanmak, cunta başını anayasaya sahip çıkmaya çağırmak, rejimle uzlaşmak değil midir?

İtibar kaybeden, demokrasi değil, diktatörlüktür. Kokuşan, cuntanın parlamentosudur. Delinen, cuntanın ana yasasıdır. Bugün yığınlara kavratılması gereken budur. Cuntanın bu pislikten kendini tenzih etmesine fırsat verilmemelidir. Bataklığın kaynağı cuntadır. Yığınların biriken öfkesi, gerçek hedefe yöneltilmelidir. Bu aşağılık rejimi halklarımıza reva gören cuntandan kurtulmadan, çürümenin önünü almak mümkün değildir.

Diktatörlük, ne kadar yıpranırsa yıpransın, ayakta kalabilmek için sonuna dek direnecektir. Ancak yığınların mücadeleye seferber edilmesi, tüm bu pisliği, cunta ile birlikte süpürüp atacaktır. Aksi halde çürümenin yayılması önlenemez. Demokrasi kazanılmadan bataklık kurutulamaz.

Dünya Sendikalarının Barış Toplantısı

Baştarafı 1. sayfada

● insan soyunu tümüyle ortadan kaldıracak bir nükleer savaşın önlenmesinde,

● silahlanma yarışının bugüne dek görülmedik ölçüde, çılgınca bir israfa varan kaynak tüketimine son vermede,

● savaş hazırlıklarına ayrılan kaynakların günümüz dünyasının ağır ekonomik ve sosyal sorunlarının işçilerin ve genel olarak halkın çıkarı doğrultusunda çözümü için kullanılmasında neler yapabilecekleri ve neler yapması gerektiği tartışıldı.

Toplantı sonunda kabul edilen bildirgenin son bölümünde politik ve ideolojik farklılık gözetmeksizin tüm sendika üyelerine ve bugünkü uluslararası gerginlik koşullarından kaygı duyan herkese çağrıda bulunarak,

● silahsızlanma konularında, özellikle silahsızlanmanın sosyal ve ekonomik yönleri üzerine girişimlerde Birleşmiş Milletler'e desteğin artırılması,

● yeni bir savaş tehlikesi ve silahlanma yarışı karşısında sendikaların tüm farklılıkları ve onları mücadele birbirlerinden ayrı tutan ne varsa onun üstesinden gelerek birlikte mücadele etmeleri istendi.

47 ülkeden 140 sendikal örgütlenmeyi temsilen delegasyonun yer aldığı Konferans'a katılan DİSK ve Barış Derneği Genel Yönetim Kurulu üyesi, Hür Cam-İş sendikası Genel Eğitim Sekreteri Yaşar Arıkan, yaptığı konuşmada emperyalizmin nükleer savaş tehdidinin yalnızca insanlığın binlerce yıllık birikimini değil, bizzat varlığını tehdit ettiğini belirtti.

Faşist rejimin ülke içinde toplumsal muhalefeti bastırmaya yönelirken, bir yandan da ABD emperyalizminin bölgedeki önde gelen kalesi olarak işlev gördüğünü belirten DİSK ve Barış Derneği yöneticisi Yaşar Arıkan, son beş yıldaki silahlanma harcamaları, ABD-Türkiye askeri anlaşma ve ilişkileriyle, rejimin Kıbrıs, Ege, Balkanlar ve Irak Kürdistanı'na yönelik provokasyon ve saldırısından örnekler verdi. Arıkan konuşmasının son bölümünde şunları söyledi:

"Tüm dünya halkları gibi, Türkiye halkları da özgürlük ve barış içinde yaşamak istiyor. İşçilerin, tüm emekçilerin, demokratik güçlerin Türkiye'de verdikleri antifaşist mücadele aynı zamanda özellikle Ortadoğu ve Doğu Akdeniz'de barış ve güvenlik için verilen bir mücadeledir. Türkiye'de faşizme karşı mücadele veren demokrasi ve barıştan yana güçler, bu rejimin devrilmesinin yalnızca Türkiye'ye özgürlük getirmekle kalmayacağını, aynı zamanda bölge ve dünya barışına da katkıda bulunmak anlamına geleceğini çok iyi bilmektedirler."

15-16 Haziran İşçilerin Birliği

Türkiye işçi sınıfı, sendikal savaşım alanında da uzun bir tarihe ve çetin koşullar içinde edindiği deneyimlere sahiptir. Bu tarihin yapraklarında, sendikal hak ve özgürlükler için ileri doğru atılan her adımın, iktidarların ve patronların amansız baskı, ceza, tehdit ve yasaklarıyla yüzyüze geldiği yazılıdır. İşçi sınıfının her hakkı, savaşarak aldığı; kazanılmış her hakkın bedelini, kimi zaman şehitler vererek, hapisanelere girerek, işkence tezgahlarından geçerek, kimi zaman da açlık ve sefalet çekerek ödediği yazılıdır.

Türkiye işçi sınıfının sendikal savaşım tarihinin önemli bir bölümünü de, sendikal harekete, sendikaların işlev ve görevlerine bakış açıları temelden farklı iki eğilimin, iki geleneğin her önemli somut olayda ve dönemeçteki karşılıklı konumları ve aralarındaki mücadele oluşturmaktadır. Sözkonusu geleneklerden birisi, Türk-İş yönetiminin sürdürdüğü Amerikan tipi sendikacılıktır. Bu, iktidarların dümen suyundan gitmeyi öngören, teslimiyetçi bir gelenektir. Bugünküler de bu arada, Türk-İş'in şimdiye kadarki bütün yönetimleri, işçilerin eylemli gücüne dayanmak yerine, iktidarlar ve patronlarla işleri tepede bağlamayı esas almış, bunu hak istemede başlıca yöntem olarak kullanmıştır.

Diğeri ise, DİSK'te somutlanan sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışı ve geleneğidir. Bu, acımasız baskı ve zorbalık koşullarında dahi sendika kurma görevini yerine getirmek için öne atılan, işkence, hapis ve işten atılma tehditlerine karşın inancını ve kararlılığını yitirmeyen, grevlere, direnişlere öncülük eden isimli isimsiz işçi liderlerinin yarattığı ve sürdürdüğü gelenektir.

Bu ilerici geleneği işçi sınıfından söküp atmak olanaklı değildi. Buna kimsenin gücünün yetmeyeceği kısa zamanda görüldü. 15-16 Haziran şanlı işçi direnişi, bu gerçeği gözler önüne serdi.

Kuşkusuz, 15-16 Haziran işçi direnişi, işçi sınıfının işyeri işyeri, fabrika fabrika grevler, direnişler yaparak, yüzlerce saldırıyı göğüsleyip püskürterek yükselttiği eylem çizgisinin ulaştığı bir doruktu. Ve 15-16 Haziran öncesinde işçiler, her grevlerinde ve direnişlerinde, küçük büyük her eylemlerinde, karşılarında sadece patronları, polis ve jandarmayı görmediler, teslimiyetçi geleneğin çirkin yüzünü eylem alanlarında tanıdılar.

DISK'in kurulması ile birlikte iktidar, patronlar ve Türk-İş yönetimi, DİSK'e karşı savaş ilan ettiler. DİSK'i yok etmek, gelişmesini önlemek için polis ve jandarma gücünü harekete geçirmekten, parayla adam tutarak bunları işçilerin üzerine sürmeye ve resmi belgeler üzerinde sahtekarlık yapmaya kadar varan saldırılar, birbirini izledi. DİSK, bu saldırıların her birini göğüsleyip püskürterek hem kendisi gelişip güçlendi, hem de sınıf hareketine ivme kazandırdı. DİSK'in bu savaşımı, Türk-İş üyelerini de derinden etkiledi. Örneğin, Karayollarında, Deniz Nakliyat'ın 31 gemisinde, Sümerbank'ta, Derbey'de, Sungurlar'da Rabak'da, Hoescht'te, Türk Demir Döküm'de, Java ve Skoda'da, Prelli'de, Ereğli Demir Çelik'te, Elazığ İplik'te, Samsun Altın Lastik'te ve daha onlarca işyerinde ve fabrikada grevler, direnişler ve işgaller gerçekleşti. Sadece DİSK'in kuruluşunu izleyen iki yıl içindeki bu belli başlı grev ve direnişleri anımsamak dahi söylenileni kanıtlamaya yeterlidir.

Sıra, yasa çıkartarak DİSK'i yoketmeye gelmişti. DİSK, yasa çıkartma girişimlerinin ilk işaretlerini gördüğü andan başlayarak, işçi sınıfını duyarlı kılacak çalışmalarına hız verdi; bunun için örgütlenmeye koyuldu.

DİSK'in hesabını görmek üzerine oturtulan 274-275 sayılı yasa taslağı, AP iktidarınca hazırlanarak parlamento komisyonuna gönderildi. Orada AP'li ve CHP'lilerin oylarıyla kabul edildi. Ardından da yıldırım hızıyla parlamentodan geçirilerek yasalaştırıldı.

İşçi sınıfımız, bu yasayı protesto etmek için, DİSK'in öncülüğünde 15-16 Haziran 1970'te direnişe geçti. İşçi sınıfımızın tarihinin bu en büyük eylemi, ardından bugüne de ışık tutan dersler bıraktı. Direniş, yığınların kendi gücüne güvenini kat kat artırdı.

15-16 Haziran direnişi, işçi sınıfının eylem gücünün önemini gözler önüne serdi. Yasayı çıkardılar ama, bu yasa, 15-16 Haziran eylemi ile birlikte işlevsiz duruma geldi. Direniş sonrası ilan edilen sıkıyönetim, yığınların Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez olarak tam uymadıkları, sınırlarını aşıp çiğnedikleri bir sıkıyönetim oldu.

Eylemin ilericiler, demokratlar arasındaki tartışmalarda başlıca çözümleyici etmen olduğu ortaya çıktı. Eylem gününe kadar işçi sınıfının öncülük rolünü reddedenlerin savunduğu görüşler, pratiğin sınavından geçemeyerek, etkisizleşti, mahkum oldu.

15-16 Haziran şanlı işçi direnişi, sendikaları güçlendirmenin, onları ekonomik, demokratik mücadelede ağırlıklı bir etmen haline getirmenin yolunu gösterdi. DİSK, bu yolda kararlılıkla yürüdü, güçlendi, gelişti.

Bugün için DİSK'in açılması talebini yükseltmek, sendikal harekete yeniden etkinlik kazandıracaktır. DİSK'in açılması için gösterilecek her çaba, 15-16 Haziran'da ekilen özü sağlam tohumun yeşermesini hızlandıracaktır. DİSK' in açılması için savaşım, sendikal birliğin koşullarını yaratacaktır.

Enternasyonal

Uyan artık uykudan uyan
Uyan esirler dünyası
Zulme karşı hıncımız volkan
Bu ölüm dirim kavgası.

Yıkalım bu köhne düzeni
Biz başka alem isteriz
Bizi hiçe sayanlar bilsin
Bundan sonra herşey biziz.

Bu kavga en sonuncu kavgamızdır artık
Enternasyonalle kurtulur insanlık.

Tanrı paşa bey ağa sultan
Nasıl bizleri kurtarır.
Bizi tüm kurtaracak olan
Kendi kollarımızdır.

Yükselt kurtuluş bayrağını
Zulmü rüzgârlara savur
Körükle devrim ocağını
Tavı gelen demire vur.

Bu kavga en sonuncu kavgamızdır artık
Enternasyonalle kurtulur insanlık.

Hem fabrikalar hem de toprak
Her şey emekçinin malı
Tufeyliye tanımayız hak
Dünya emeğin olmalı.

Cellatların döktükleri kan
Kendilerini boğacak
Bu kan denizinin ufkunda
Kızıl bir güneş doğacak

Bu kavga en sonuncu kavgamızdır artık
Enternasyonalle kurtulur insanlık.

Enternasyonal Marşı 115 yaşında

Yeni bir dünya mücadelesinin engin güce sahip sembolü, işçilerin ve tüm devrimcilerin dünyanın dört bir yanında farklı dillerde tekrarlanan ortak marşı ENTERNASYONAL 115 yaşında.

Dünya işçi sınıfının bu en büyük marşı, bundan 115 yıl önce Haziran 1871'de Fransız işçi şair Eugene Pottier tarafından yazılmıştı. Bu, yalnızca bir coşkunun ifadesi değil, yaşanılandan çıkarılan mücadele öğretisinin milyonlara mal edilişiydi.

Eugene Pottier daha ondört yaşındayken, 1830 devrimi yıllarında Yaşasın Özgürlük **türküsünü yazıyor ve işçi sınıfının sesini fabrikalardan meydanlara taşıyordu. 1848 devriminde barikatlarda dövüşen Eugene Pottier, şanlı Paris Komünü'nün yenilgisinin hemen ardından** "Enternasyonal'**de insanlığın** "en sonuncu kavgasının" **zaferini sarsılmaz bir inançla vurguluyordu.**

Bugün Enternasyonal dünyanın dört bir köşesinde yankılanırken Türkiye'de bu yüce marşın sözlerini yayınladıkları için, bu yüce marşı söyledikleri için ağır hapis cezaları çekenler var. Bugün Enternasyonal Türkiye'de yasak! Kölelik dünyasının yıkılacağına olan inancı böylesine güçlü anlatan sözleri zincire vurmak mümkün müdür?

Ölümünün 50. yıldönümünde Maksim Gorki

Büyük Oktobr Devrimi'nin belgelerinde **"Kamo"** olarak geçen Simon Ter-Petrosyen üzerinde yazdığı hikayesinde Maksim Gorki ünlü devrimci tiplemelerinden birini çiziyordu. Hikayede Kamo'yu anlatanlardan biri şöyle diyordu: **"İnsanlar biri hakkında çok konuşunca, bu onun olağanüstü biri, belki de baharı getirmeyecek o** 'tek çiçek' **olduğu anlamına gelir."** Yazar, hikayesi boyunca buna itiraz hakkını saklı tutuyor, gerçeğin bütün hayal ürünlerinden daha şaşırtıcı ve karmaşık olduğunu kanıtlıyor, **"Bana kalırsa Kamo, geleceği bugünden daha gerçek bulan devrimcilerden biriydi"** diyordu.

Maksim Gorki (1868-1936) marangozlukla geçimini sağlayan bir ailenin oğludur. Babasını çok küçük yaşta kaybetmiş, büyük babasının yanına verilmiş, çok küçük yaşlardan itibaren en güç işlere girip çıkmış, dalgıçlık, yazıcılık, fırın işçiliği vb. pek çok işte çalışarak bir gezgin hayatı yaşamış, ekmek parasını çıkarmıştır.

Maksim Gorki geleceği kurmaya kendini adayan, yaşam tutkuları ve ruhsal güzellikleriyle tanımlanabilecek kahramanlar yarattı.

Onun yalnızca Rusya'da değil tüm dünyada geniş bir okur kitlesinin elden bırakmadığı **"Ana"** adlı ünlü romanı Gorki'nin her ikisini de yakından tanıdığı Rus devrimcisi Pyotr Zalomov ve annesinin yaşamından bazı kesitler anlatır. Lenin'in **"Bu kitap tam zamanında yetişti"** dediği roman, o dönem devrimci harekete kendiliğinden katılan pek çok işçi için bir klavuz niteliğindedir. **"Ana"** nın en önemli özelliği Rusya' da yeni bir edebiyat dönemine, sosyalist gerçekçiliğe geçişte ilk eser oluşudur. Devrimci çalışmanın insanı yücelteceği, manevi zenginlikler kattığı temel fikri üzerine kurulmuştur.

Gorki'nin 1902 yılında yazdığı devrimci romantizmin şaheserlerinden sayılan **"Ayak Takımı Arasında"** adlı eseri dünyanın bütün büyük kentlerinde sahneye kondu. Bu oyunda Gorki, seyirciyi oyuna katar, çarlık düzeninin adaletsiz, insanlık düşmanı yüzünü sergilerken, devrimcilerin haklı davasına seyirciyi tanıklık ettirir.

Gorki, romancı, gazeteci, eleştirmen, edebiyat akımı öncüsü olarak tek bir amaca, halk yığınlarının çıkarlarının dile getirilmesine onların harekete geçmesine hizmet etmiştir.

Eserlerinde psikolojik tanımlamalara, felsefi derinliğe geniş yer verir. Onun kahramanları bilmek arzusuyla doludur, hayatı merak eder ve onu ince ince yorumlar. Ünlü makalesi **"Kişiliğin Tahribi"** bireyciliğe karşı çıkan bir felsefe incelemesidir. M. Gorki' nin 8 bini aşan mektubu da edebi ve felsefi özellikler taşır. Yine önemli bir eseri olan **"Klim Samgin'in Hayatı"** adlı romanı kişiliğin tahribi, insanın doğrularını kaybetmesi konusunda yazılmış en güzel eserlerden biridir.

Gorki en ünlü denemelerinden **"Lenin'in edebi Portresi"**nde onu şöyle tanımlıyordu: **"O bir siyaset adamıdır. Rus köylülüğü gibi muazzam ve ağır bir geminin kaptanı için zorunlu olan, uzak görüşlü ve keskin sezgiye mükemmel bir şekilde sahiptir."**

Gorki Lenin'in görüşlerinden, halktan ve işçi sınıfından aldığı fikirleri eserlerinde işledi ve daha sonra pek çok yazar tarafından geliştirilen fikirlerin ilk tomurcuklandığı eserler verdi. Ve onun için de Gorki çağdaş Sovyet edebiyatının ve sosyalist gerçekçiliğin öncülerindendir.

1 Haziran Dünya Çocuklar Günü ve bizim çocuklarımız

1 Haziran Dünya Çocuklar Günü ilk kez 1950 yılında kutlandı. Çocuklar gününün kutlanması için Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu'nun oluşturduğu komitenin çalışmaları dünyanın dört bir yanından çeşitli kuruluşlar, ünlü isimler ve çocukların geleceği konusunda endişe duyan çok geniş bir kesim tarafından desteklendi.

Dünya Çocuklar günü ile ilgili olarak yayınlanan ilk bildiride şöyle deniyordu: **"Çocuklar kendilerini savunamazlar. Analar babalar, genç erkek ve**

Devamı 7. sayfada

Umudun yazarı: Orhan Kemal

Yaşarken ölenler vardır bu dünyada. Bir de öldükten sonra daha da güncelleşerek yaşayanlar. Ölümsüzlüğe ulaşanlar. Her yazar, her sanatçı olamaz böyle. Olabilmenin yolu yordamı vardır. Yetenekli olmak, dünü-bugünü bilmek, geleceği sezdirmek ve o büyük gelecek için dövüşmekle olunur ancak. İşte böyle bir yazardır Orhan Kemal. Böyle olduğu için günceldir, böyle olduğu için ölümünden 16 yıl sonra, bugün kitapları yine vitrinleri dolduruyor, elden ele dolaşıyor. Tüm romanları, öyküleri akıcı, dolu dizgin sürüklüyor okuyanı.

Umut doludur, Orhan Kemal. En çıkmaz, en umutsuz bir tarihi anda bile insanların önünde pırıl pırıl bir ışıktır. Yol gösterir. Onu okurken siz de yolunuzu seçersiniz. Yapay-yapmacık olmaz bu. Hayatın içinde vardır ışık. Hayatın içinde vardır umut... İşte onu gösteriverir Orhan Kemal. Derin soluk alırsınız.

Ellinin üzerinde öykü ve romanı yayınlanmıştır Orhan Kemal'in. Tarih kitaplarının yazmadığını, onun kitaplarından öğrenirsiniz. En iyi tanıklarından biridir döneminin. Ekonomik, siyasal, toplumsal çalkantıları izlersiniz onu okurken.

Mülksüzleşen köylüler, gelişen çiftlikler, toprak beyleri, sanayileşmeye başlayan ülke, ayağa kalkan işçiler, gecekonduların yayılması, şehirlere yığışmalar, işçilerin bilinçsizliği, örgütsüzlüğü... Çamur atmalar, kıskançlıklar, ilkellik... Hep konularıdır Orhan Kemal'in. "Bu işçiler mi?" diye umudunuzun zorlandığı olur. Ama "Vukuat Var", "Hanımın Çiftliği" romanlarında olduğu gibi bir Muhsin Usta çıkıp sizi silkeleyiverir. Onun koca bir gelecek olduğunu sezersiniz, yüreğiniz umutla dolar. "Yalancı Dünya"da, Sinema Işçileri Sendikası' ndan Rıza Can, insanı soluklandırır, sakinleştirir. Bu örnekleri daha da çoğaltmak mümkündür. En iyisi okumaktır, Orhan Kemal'i. Dönem dönem okumak. Genç yaşlarda okunan romanları, ileri yaşlarda tekrar okunduğunda yeni bağlar bulunur. Onun bu başarısı insana sürekli coşku verir.

Çektiği müthiş yoksulluğa, tarifsiz zor yaşam koşullarına rağmen, Nazım'ın "Sen, uluslararası ünlü bir yazar olacaksın!" dediği gibi haklı bir üne ulaştı. Ne yazık ki onu, daha verimli çalışma ortamına girdiği Haziran 1970'de 56 yaşında iken yitirdik. Hem de umutla beklediği, güvendiği işçi sınıfımızın büyük direnişinden birkaç gün önce. O şanlı 15-16 Haziran ayaklanmasını göremedi. Ama hep aramızda oldu, olacaktır. Bilincimizde, kavgamızda hep yaşadı, yaşayacaktır...